

FÖRSLAG TILL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR BERGSHAMRA

SPACESCAPE
NERLUND ARKITEKTUR OCH MEDIA AB
på uppdrag av
SOLNA STAD

140803

SAMMANFATTNING

Detta förslag till utvecklingsstrategi för stadsdelen Bergshamra har tagits fram på uppdrag av Solna stad. Utifrån stadens uppdrag, det dialogarbete som genomförts i stadsdelen och de analyser som legat till grund för arbetet föreslår strategin ett antal förbättringar för att läka samman Bergshamra. Förslagen bygger på de kvaliteter, verksamheter och omtyckta platser som redan finns i stadsdelen.

Beslutet att ta fram en utvecklingsstrategi för Bergshamra fattades av kommunstyrelsen den 14 oktober 2013. Bakgrunden är att Bergshamra inte haft samma positiva befolkningsutveckling som resten av kommunen och därmed också drabbats av ett vikande underlag för såväl kommersiell som offentlig service. Utredningsarbetet har fokuserat på stadsdelen som helhet. Detta har inte tidigare gjorts och är förhoppningsvis en framgångsfaktor.

I arbetet med utvecklingsstrategin har det därför varit av yttersta vikt att finna genomförbara åtgärder som både knyter samman stadsdelen, ger den förutsättningar för fler invånare och bättre service samtidigt som de offentliga rummen utvecklas. Detta stämmer väl med kommunstyrelsens uppdrag.

Arbetet med utvecklingsstrategin har skett i samarbete med stadens olika förvaltningar, bostadsstiftelsen Signalisten och andra berörda parter. Viktigast har samarbetet varit med Bergshamraborna genom dialogaktiviteter på Bergshamra Torg, via webbdialogen och möten med lokalföreningar som finns i stadsdelen.

Med grund i uppdraget och de behov som finns i stadsdelen föreslås ett antal förbättringar som alla är intimt sammanlänkade med varandra. Som ett exempel är genomförandet av en överdäckning beroende av de exploateringsintäkter som nya bostäder ger. Således är det ett helhetspaket som föreslås för att på både kort, medellång och lång sikt använda och utveckla de goda förutsättningar som Bergshamra har.

I strategin formuleras visionen för stadsdelen på följande vis:

”Bergshamra ska vara en grön, livskraftig och promenadvänlig stadsdel mitt i Nationalstadsparken där det är attraktivt att både bo och arbeta.”

Visionen delas upp i tre övegripande mål som beskriver hur stadsdelen bör utvecklas

1. Livskraftigt

2. Grönt

3. Promenadvänligt

Utvecklingsstrategin består av en strukturplan som beskriver nya stråk, platser och bebyggelse. Strategin föreslår följande platsutveckling:

- Ett grönare och mysigare centrum
- Överdäckning med park och gågata
- Björnstigen blir småstadsgata

De tre planstrategierna och de åtgärder som föreslås är följande:

1. Ny täthet för ett livskraftigare Bergshamra

- Nya hyresrätter, nya bostadsrätter, nya studentbostäder, nytt trygghetsboende
- Ny större ICA-butik i södra Bergshamra ersätter nuvarande
- Nya verksamheter vid Bergshamra Torg
- Utvecklad och bibehållen skola
- Fortsatt satsning på biblioteket
- Nya förskolor
- Nya LSS-boenden
- Nya arbetsplatser

2. Nya parker och platser för Ett grönare Bergshamra

- Ny park i centrum ”Biblioteksparken”
- Ny torghandel
- Ny park på överdäckningen
- Ny lekplats i Södra Bergshamra
- Förlängt parkstråk från centrum ut i nationalstadsparkens parklandskap

3. Nya stråk för ett promenadvänligare Bergshamra

- Partiell överdäckning som kopplar samman stadsdelen
- Ny gågata ”Bergshamragatan” mellan södra och norra Bergshamra
- Tvärbana i Bergshamravägens nivå
- Ny tunnelbana möjliggörs
- Samarbete med länsstyrelsen om ny gång- och cykelbro över Ålkistan

INNEHÅLL

1. Inledning 5
Bakgrund 6
Kort om Bergshamra 8
Planeringsförutsättningar 12
2. Dialog 15
Tidigare dialoger 16
Bergshamrasalongen 17
Webbforumet "Bästa Bergshamra 18
Intervjuer med boende 22
3. Mål 24
4. Analys 27
1.1 Täthet som stödjer serviceutbud 28
1.2 En mångfald av bostadstyper 31
1.3 Bra lägen för lokaler 32
1.4 En kulturhistorisk stadsbild 36
2.1 Biologisk mångfald och naturupplevelser 41
2.2 Tydligt offentligt, gemensamt, privat 45
2.3 Nära grönområden och rekreation 47
2.4 Platser med kvaliteter för alla 49
2.5 Nära till lek och idrott 52
3.1 Sammankopplad stadsdel 53
3.2 Trygga levande gångstråk 55
3.3 Trafiksäker stadsmiljö 57
3.4 Gena säkra cykelstråk 58
3.5 Lättillgänglig kollektivtrafik 59
3.6 Tillgänglighet med bil 59
5. Strategi 61
Strukturplan 62
Tre planstrategier 64
1. Ny täthet 65
2. Nya parker och platser 66
3. Nya stråk 67
Platsutveckling 68
Ett grönare och mysigare centrum 69
Överdäckning med park och gågata 70
Björnstigen blir småstadsgata 71

KONSULTGRUPP

Henrik Nerlund, projektledare

Alexander Ståhle, uppdragsansvarig

Oskar Sirland, analysansvarig

Karin Lundgren, dialogansvarig

RAPPORTSTRUKTUR OCH ARBETSSÄTT – FRÅN DIALOG TILL STRATEGI

1.INLEDNING > **2.DIALOG** > **3.MÅL** > **4.ANALYS** > **5.STRATEGI**

Förutsättningar för arbetet med utvecklingsstrategin identfieras, kommunala mål, planbestämmelser etc.

Dialog med boende, företagare och sakägare genomförs och blir utgångspunkten för utvecklingsplaneringen.

Vision och mål formuleras utifrån vad som framkommit i dialogen som värdefullt och relevant för utvecklingen.

Analys genomförs av stadsdelen med utgångspunkt från de uppsatta målen. Kvaliteter och brister identfieras.

Utvecklingsstrategi formuleras och en strukturplan tas fram med förslag på åtgärder för stadsdelens utveckling.

I detta kapitel beskivs bakgrunden för uppdraget att göra en utvecklingsstrategi för Bergshamra, vilka näringsförutsättningarna samt ges här en kortfattad beskrivning av Bergshamra och dess historia.

1. INLEDNING

BAKGRUND

UPPDRAGET

Föreliggande utvecklingsstrategi för stadsdelen Bergshamra har tagits fram på uppdrag av Solna stad. Utifrån stadens uppdrag, det dialogarbete som genomförts i stadsdelen och de analyser som legat till grund för arbetet föreslår strategin ett antal förbättringar för att läka samman Bergshamra. Beslutet att ta fram en utvecklingsstrategi för Bergshamra fattades av kommunstyrelsen den 14 oktober 2013. Bakgrunden är att Bergshamra inte haft samma positiva befolkningsutveckling som resten av kommunen och därmed också drabbats av ett vikande underlag för såväl kommersiell som offentlig service. Efter att ett antal tidigare utvecklingsarbeten, som i huvudsak berört stadsdelens centrum, inte burit frukt och att frågeställningarna har kommit att bli vidare än endast en del av Bergshamra, har utredningsarbetet fokuserat på stadsdelen som helhet. Detta har inte tidigare gjorts och är förhoppningsvis en framgångsfaktor.

Bergshamra är ett gott exempel på efterkrigstidens byggande i sinsemellan åtskilda bebyggelsegrupper omgivna av grönmark och trafikinfrastruktur. Två principiella skillnader finns dock mellan Bergshamra och de flesta av de övriga bostadsområden från samma tidsepok. Det första är läget mitt i nationalstadsparken med närheten till det högkvalitativa natur- och kulturlandskapet, vilket samtidigt också innebär en begränsning av utvecklingsmöjligheter. Det andra är den kraftiga klyvning av stadsdelen som E18:s dragning för med sig, som vid sidan av barriäreffekten också innebär trafikbuller och annan negativ miljöpåverkan.

I arbetet med utvecklingsstrategin har det därför varit av yttersta vikt att finna genomförbara åtgärder som både knyter samman stadsdelen, ger den förutsättningar för fler invånare och bättre service, samtidigt som de offentliga rummen och parkerna utvecklas och blir fler. Detta stämmer väl med kommunstyrelsens uppdrag som i korthet innebar att strategiarbetet skulle utreda följande fem punkter:

- Förutsättningarna för att överdäcka Bergshamravägen.
- Möjligheterna till kompletteringsbebyggelse med nya bostäder i Bergshamra.
- Förutsättningarna för att öka tillgången till kommersiell och kommunal service i stadsdelen.
- Utvecklingsmöjligheterna för kollektivtrafiken till Bergshamra.
- Förutsättningarna för utveckla och rusta stadsmiljön i stadsdelen.

Arbetet med utvecklingsstrategin har skett i samarbete med stadens olika förvaltningar, bostadsstiftelsen Signalisten och andra berörda parter. Viktigast har samarbetet varit med Bergshamraborna genom dialogaktiviteter på Bergshamra Torg, via webbdialogen och möten med lokalföreningar som finns i stadsdelen.

Utifrån uppdraget och de behov som finns i stadsdelen föreslås ett antal förbättringar som alla är intimt sammanlänkade med varandra. Det krävs exempelvis både fler Bergshamrabor och en sammanlänkad offentlig miljö som uppmuntrar gående för att en utvecklad service ska kunna bära sig. Genomförandet av en överdäckning är beroende av de exploateringsintäkter som nya bostäder ger. En utveckling av stadsdelens gröna rum, med fler parker och stråk som knyter samman nationalstadsparkens delar förutsätter en överdäckning. Således är det ett helhetspaket som föreslås för att på både kort, medellång och lång sikt använda och utveckla de goda förutsättningar som Bergshamra har.

KOMMUNENS MÅL

Solna kommun vill med grund i regionens utveckling och en växande befolkning förbättra livsvillkoren i sina urbana miljöer, samtidigt som värdefulla platser och grönstruktur ska bevaras och vårdas. Utvecklingen ska möjliggöra plats för ett stort antal nya invånare på ett hållbart sätt (ÖP 2006).

Solna vill skapa en tät och funktionsblandad bebyggelse som främjar effektiva kommunikationer, serviceunderlag, kulturutbud och känslan av trygghet. Solna stad ämnar även planera för en större andel stora lägenheter för att möjliggöra en boendekarriär inom kommunens gränser. Kommunen vill förbättra tillgängligheten med nya vägar och kollektivtrafiksatsningar. Rörelse och integration ska främjas genom att blanda upplåtelseformer och minska infrastrukturella barriärers negativa effekter (ÖP 2006).

I översiktsplanen från 2006 finns följande mål för utbyggnaden av Solna:

- Solnas goda läge i regionen skall utnyttjas för byggande av bostäder och arbetsplatser.
- Nybyggnation och förtätning skall ske i goda kollektivtrafiklägen.
- Den nybyggnation som sker skall utföras utifrån mål om ekologisk anpassning och energieffektivitet.
- Parkmark och grönområden skall värnas.
- Bostadsbyggande skall prioriteras före byggande av arbetsplatser.
- Den fysiska miljön skall utformas så att arkitektonisk kvalitet, trygghet, integration, social trygghet och folkhälsa främjas
- Staden skall vidta åtgärder för att minska bullernivåerna från väg och järnväg i bullerstörda områden.
- Kommundelarnas skilda karaktärer skall värnas.
- Det offentliga rummet skall ges en omsorgsfull gestaltning och underlätta möten mellan människor.
- Byggande och stadsmiljö skall planeras så att det främjar jämställdhet mellan män och kvinnor. (ÖP 2006: 62)

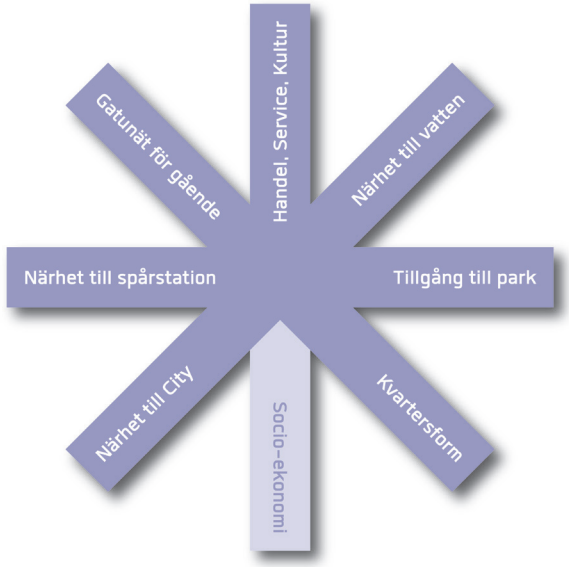
BOSTADSEFTERFRÅGAN

Spacescape har tillsammans med ekonomer på Evidens för TMR 2011 genomfört en omfattande studie av hur stadsbyggande och lägesfaktorer påverkar bostadsrättspriserna i Storstockholm.

Resultaten visar att man med åtta variabler kan förutsäga prisvariationen på bostadsrätter med mer än 90% säkerhet. Sju av variablerna består av rena stadsbyggnadsfaktorer och den åttonde är en kontrollvariabel som är ett socioekonomiskt index. De sju stadskvaliteterna är

- NÄRHET TILL CITY = Gång-och gatunätsavstånd till Centralhallen
- NÄRHET TILL SPÅRSTATION = T-bana, pendel eller spårvagn inom 500m gångavstånd
- TILLGÅNG TILL GÅNG-GATUNÄTET = Gators och gångstråks centralitet med 12 axialstegs radie (space syntax-analys)
- TILLGÅNG TILL URBANA VERKSAMHETER = Antalet verksamheter inom restaurang, sällanköpshandel och kultur inom 1 km gångavstånd
- TILLGÅNG TILL PARK = kvm parkyta inom 1 km gångavstånd
- NÄRHET TILL VATTEN = gångavstånd till vattenområden större än 5 ha
- KVARTERSFORM = grad av slutenhet samt andel utåtvända entréer mot gata

Stadskvalitetmodellen kan användas för stadsbyggnadsanalys och för att utvärdera planalternativ och kvalitetssäkra planprogram och detaljplaner. I ett bredare perspektiv ger denna studie bättre underlag för att mer precist analysera och prata om ekonomisk hållbar stadsutveckling.

LÄGESFAKTORER SOM PÅVERKAR BOSTADSEFTERFRÅGAN (TMR 2011)

BERGSHAMRABORNAS VÄRDERINGAR

Dialogen med Bergshamraborna har skett genom webbenkäten ”Bästa Bergshamra” och flertalet intervjuer. Det insamlade materialet har lett till kunskaper om Bergshamrabornas favoritplatser och åsikter om förbättringsområden. Dessa redovisas i kapitlet 2. Dialog.

KORT OM BERGSHAMRA

HISTORIA

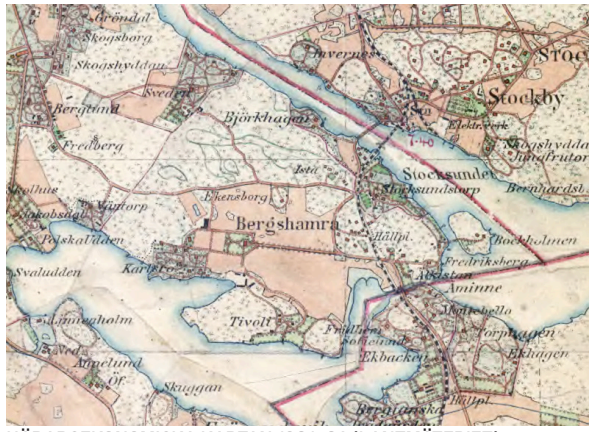
Bergshamras historia sträcker sig långt tillbaka och fram till 1600-talet tillhörde stora delar av Stockholms innerstad Solna socken. Under 1700-talet anlades Tivoliområdet och bebyggelsen utvecklades på flera håll i Bergshamra. Ulriksdals slott byggdes och runt Brunnsviken etablerades flera herrgårdar och uppehällen för den dåvarande kungens ämbetsmän. Längs Edsvikens stränder byggdes flera grosshandlarvillor, varav några finns kvar än idag. Fornlämningar i form av stensättningar finns på två platser, ute på Bockholmen och i östra Bergshamra (ÖP 2006).

Bergshamras uppdelning i en nordlig och en sydlig del har gamla anor och beror på hur marken brukats. I det historiska kartmaterialet, här till höger en ägomätning från 1709, är det tydligt att Bergshamras norra delar varit skogbevuxen och att den södra delen i huvudsak varit jordbruksmark. Den häradsekonomiska kartan från 1901-06 visar att den uppodlade marken har en utbredning som väl överensstämmer med 1700-talets användning. Allén till Bergshamra gård är ett kvarvarande tydligt landskapselement.

År 1943 fick Solna kommun den geografiska avgränsning som gäller idag. I den ekonomiska kartan från 1951 ses stjärnhusen utritade som kommande exploatering. Värt att notera är att landskapet är mycket välbevarat och att den tydliga uppdelningen

ÄGOMÄTNING I BERGSHAMRA 1709 (LANTMÄTERIET)

HÄRADSEKONOMISKA KARTAN 1901–06 (LANTMÄTERIET)

EKONOMISK KARTA 1951 (LANTMÄTERIET)

mellan den uppodlade södra delen och den, i huvudsak obebodda trädbevuxna norra delen består.

Bergshamra har en tydlig geografi som givit förutsättningarna för områdets utveckling. Den tydliga uppdelningen i gårdsmiljö med odlings- och parklandskap i söder och skogsmark i norr. Detta gör tillsammans med områdets successiva utbyggnad i avgränsade bebyggelseetapper att stadsdelens utveckling är mycket lätt avläst. Eftersom stadsdelen i huvudsak är oförtätad består den ursprungliga avgränsningen mellan bebyggelseenklaverna.

Bergshamra är en välbevarad stadsdel från efterkrigstidens stadsbyggande med tankar om tydliga grannskap och ett samlande centrum. Den norra delen av stadsdelen har ritats av några av tidens mest erkända arkitekter såsom Sven Backström, Leif Reinius och Georg Varhelyi. Utbyggnaden speglar samhällsutvecklingen i Sverige under tiden 1950-1970.

Grannskapsplaneringen syftade till att skapa trivsel och samhörighet i nya bostadsområden genom att bebyggelsen lades kring gemensamma gårdar. I bakgrunden fanns en önskan att genom ökad samhörighet skapa större förståelse för en demokratisk samhällsutveckling.

Det av Backström och Reinius utvecklade så kallade stjärnhuset gav förutsättningar för så väl lägenheter med ljus från flera väderstreck samtidigt som flera lägenheter kunde grupperas runt samma trapphus. I normalfallet finns tre lägenheter per plan att jämföra med lamellhusens två. En annan fördel med stjärnhusen är att de går att lägga i kedjor som omväxlande skapar större och mer intima rum.

Centrumanläggningen är planerad som stadsdelens gemensamma offentliga rum med ett serviceinnehåll för livets alla delar. Bilismens utveckling i Sverige under 1960-talet speglas i det stora underjordiska parkeringshuset. Anläggningen är dock i jämförelse liten och uppförd före de rent kommersiella bilmatade centrumen som uppstod under det kommande decenniet.

Den stora utbyggnaden av universitetsplatser under 1960-talet krävde fler studentbostäder, vilket Kungshamra är ett exempel på. Området avviker mot de allt storskaligare förortsmiljöer som byggdes under det tidiga miljonprogrammet. I kontrast till många andra studentområden från tiden är Kungshamra lågt och tätt. Det kan ses som en del i nygamla stadsideal som återkom vid tiden för områdets planering.

Den postmodernism som följde på den sena modernismen under det tidiga 1980-talet syns tydligt i material och volymhantering i Södra Bergshamra. Området visa tydligt på hur nya ideal slagit igenom i både arkitektur och i stadsplanering. En större blandning av upplåtelseformer finns här i form av de låga radhusområdena ner mot Brunnsviken.

LÄGET I STADEN

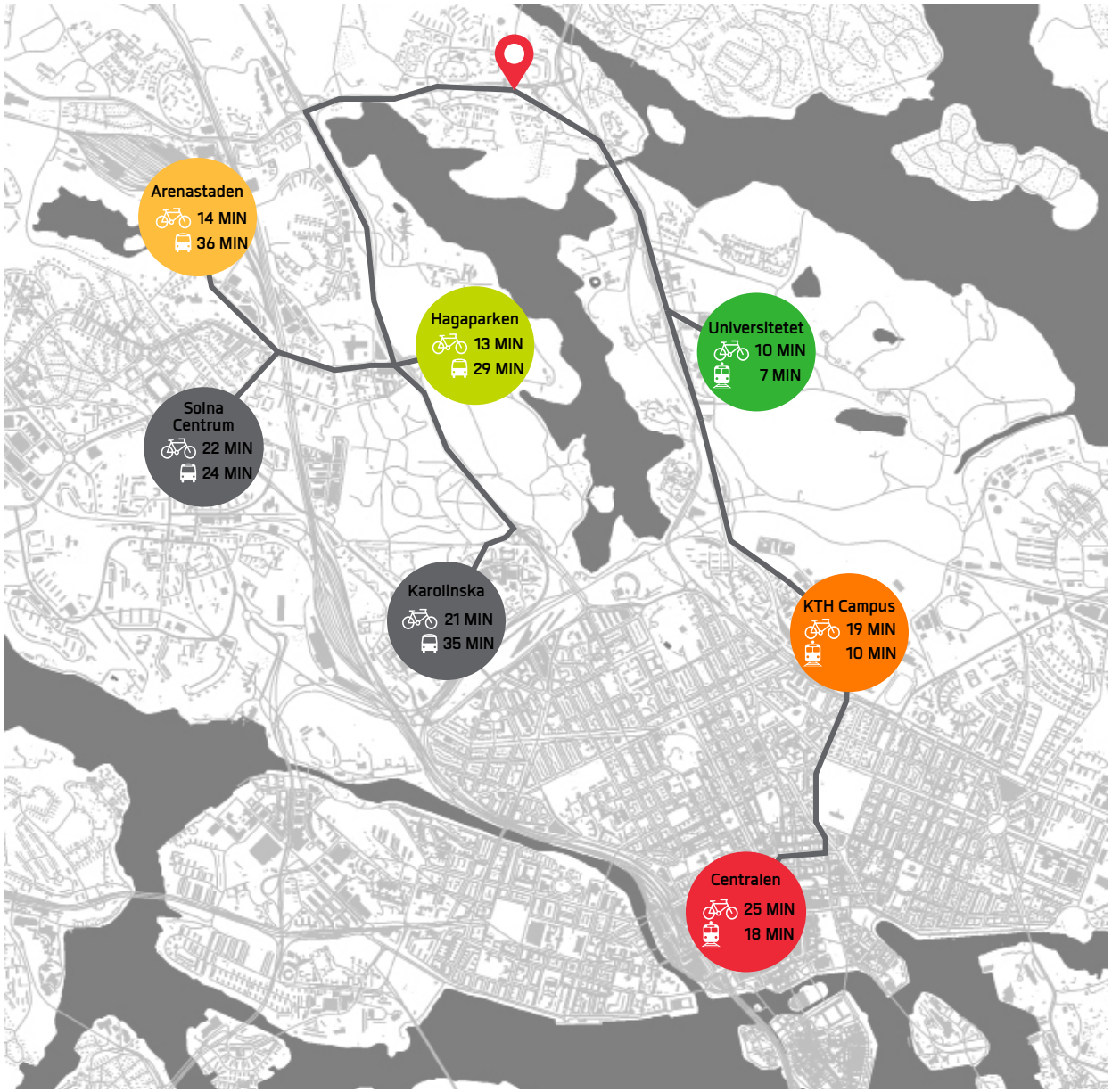
Bergshamra ligger i den nordöstra delen av Solna stad som är fysiskt avgränsad från resten av Solna på grund av Brunnsvikens placering och E4:ans sträckning. Bergshamra gränsar till Danderyds kommun i norr genom Stocksundet. Inom stadsdelen bildar Bergshamravägen och Roslagsvägen två tydliga fysiska barriärer. Med cykel nås inom 30 minuter Centralen i Stockholm city. Inom 20 minuters gångavstånd är det svårt att nå funktioner utanför stadsdelen.

FIGURE 12 - THE 20-MINUTE NEIGHBOURHOOD
SOURCE: DEPARTMENT OF TRANSPORT, PLANNING AND LOCAL INFRASTRUCTURE, 2013

REFERENS: THE 20 MINUTE NEIGBOURHOOD

Att kunna nå alla de viktiga vardagsdestinationerna inom ett kort och gång- och cykelavstånd är en av de viktigaste strategierna i Portlands nya utvecklingsstrategi (The Portland plan 2012))

BEFOLKNING OCH BEBYGGELSE

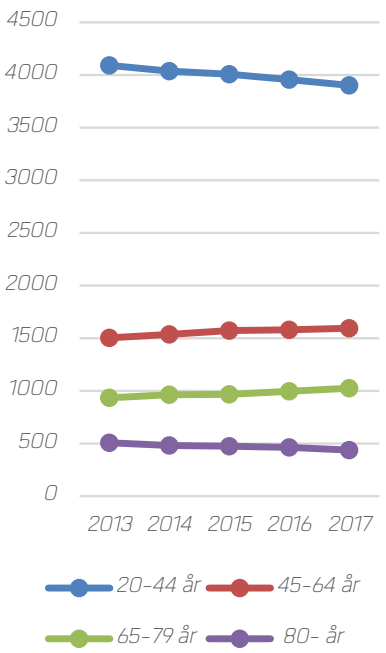
Det bor ca 8 400 och arbetar ca 2 500 personer i Bergshamra idag. Antal företag är 124 stycken där IF är den största arbetsgivaren.

Befolkningsprognosen visar att de äldre Bergshamraborna blir fler och att de yngre blir färre. Framförallt minskar andelen 20-44 åringar, vilket troligen också påverkar antalet barn i stadsdelen på sikt. Detta är besvärande för både offentlig och kommersiell service. Att bryta denna trend är en ödesfråga för stadsdelen. Fördelningen mellan kvinnor och män är jämn med 48 % respektive 52 %.

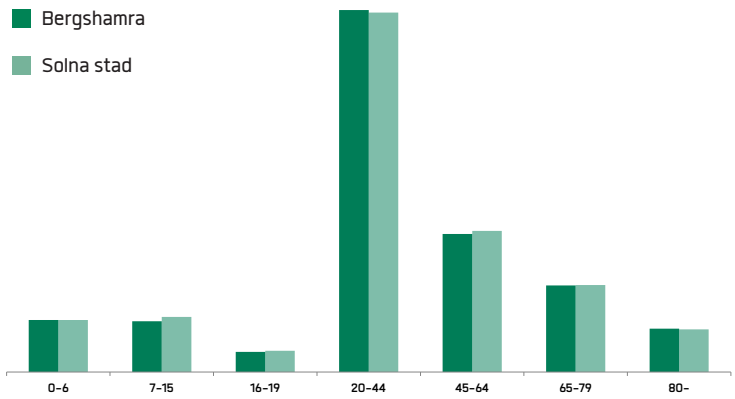
Det finns 4432 bostäder, varav 44% är hyresrätter och 56% utgörs av ägt boende.

KORTA FAKTA

Antal boende	8 388
Antal arbetande	2 497
Bostadsyta	283 300 kvm
Antal bostäder	4 432 lgh
Andel hyresrätter	44 %
Andel ägt boende	56 %
Antal arbetsplatser	124
Lokalyta	80 300 kvm

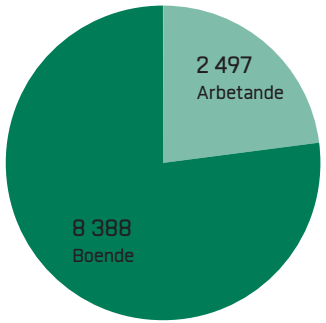

BEFOLKNINGSPROGNOS 2013-2017

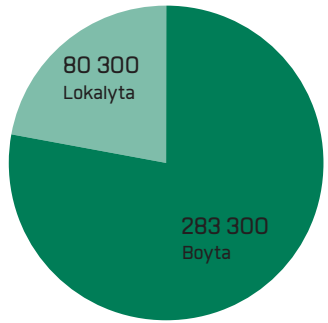
(TMR 2011)

ÅLDERSFÖRDELNING

(FastPak 2010)

ANDEL BOENDE OCH ARBETANDE

(FastPak 2010)

ANDEL LOKAL- OCH BOYTA

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

PÅGÅENDE PLANER

DETALJPLANER

I Bergshamra finns för tillfället (april 2014) två pågående detaljplaneprocesser. En behandlar hela centrumområdet med en intention till upprustning och nybyggnation av kommersiella ytor, bostäder samt åtgärder i den yttre miljön. Planarbetet startade 2005 och har efter samråd omarbetats för att tydligare kommunicera kommunens bild av utvecklingen samt att bemöta den befintliga befolkningens åsikter och yttranden. Ett led i det arbetet har en andra detaljplaneprocess startats: Torsken 3.

TVÄRBANA

Tvärbanan har föreslagits att förlängas mot Danderyd, där både sjukhus och tunnelbana är lokaliserade. Nuvarande utlåtande föreslår en dragning längs de två nordligaste körfälten på Bergshamravägen. Ett stationsläge föreslås öster om IF-huset, mellan de två tunnelbaneuppgångarna i Bergshamra.

TUNNELBANA

För den nya tunnelbanelinjen från Odenplan till Arenastaden som överenskomits mellan staten, Stockholms läns landsting och Solna stad har på sikt aviserats en utredning om en förlängning via Bergshamra mot Danderyds sjukhus.

BERGSHAMRAVÄGEN

En överdäckning av Bergshamravägen har diskuterats länge i Bergshamra. Frågan har sedan tidigare utretts, och som komplettering har avstämningar gjorts med tekniska konsulter och förfrågningar har gjorts hos några av de myndigheter som är närmast berörda. Sammanfattningsvis kan konstateras att en överdäckning skulle minska barriärer och störningar från trafiken samt skapa förutsättningar för att stadsbyggnadsmässigt knyta samman södra och norra Bergshamra. Bland utmaningarna finns att en överdäckning av Bergshamravägen är förknippad med stora kostnader och därmed krav på kommunal finansiering. En total överdäckning skulle därför, för att möjliggöra en finansiering med exploateringsintäkter, kräva en mycket hög exploatering. Det måste bedömas som svårt att lyckas med det med tanke på Bergshamras läge i Nationalstadsparken. Därutöver är säkerhetskraven vid överdäckningar höga och de har dessutom skärpts under de senaste åren. Det är i dagsläget inte troligt att en total överdäckning, av säkerhetsskäl, skulle godkännas av länsstyrelsen och trafikverket. Det har varit fallet i andra områden i länet. Partiella överdäckningar har dock varit möjliga och bör därför kunna tillämpas även här.

Bergshamravägen är en statlig väg och därför en fråga för Trafikverket. Den fortsatta planeringen för en eventuell överdäckning måste ske i nära samverkan med Trafikverket och Länsstyrelsen.

FASTIGHETER

I dagsläget finns det över 30 olika fastighetsägare i Bergshamra, inklusive Solna stad. I centrum ägs fastigheterna av Signalisten och bostadsområdet Kungshamra ägs av Stockholms Studentbostäder. Andra stora fastighetsbolag i området är bland annat Vasakronan, Fabege AB, Riksbyggen och Stena fastigheter. I övrigt är det många mindre bostadsrättsföreningar, ett antal samfälligheter och privatägda villor och radhus.

PRIVAT MARKÄGANDEFÖRHÅLLANDE I BERGSHAMRA

Bostadsrättsförening Fastighetsbolag Privatperson

NATUR- OCH KULTURSKYDD

KULTURMILJÖ

Bergshamra ligger inom ett område av både stort kulturhistoriskt och ekologiskt intresse. Området omfattas av flera lagskydd. Hela stadsdelen ligger inom Kungliga Nationalstadsparken (grön gräns). De södra parklandskapen med bl.a. Tivoliudden är riksintresse för kulturmiljövården (röd gräns) och de västra delarna tillhör det statliga byggnadsminnet Ulriksdal (gul gräns).

Solnas översiktsplan från 2006 pekar ut följande mål och inriktning för kulturhistoriskt intressanta miljöer:

• Kulturminnen och kulturmiljöer skall så långt möjligt bevaras och göras mera levande.

• Solnas långa och diversifierade historia skall avspeglas i stadsmiljön.

• Kulturlandskapets särdrag skall så långt möjligt bevaras.

• Värdefulla kulturmiljöer och kulturminnen skall inte påtagligt skadas av den omfattande
trafik som går genom kommunen.

I den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken från 2008 fastställs följande riktlinjer för att tillvarata kulturmiljöns intressen:

• Kulturlandskapet i sin helhet med skogar, öppen mark, vatten och kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer ska bevaras och vårdas.

• De stora parkerna och konstfärdigt anlagda trädgårdarna, i synnerhet det gustavianska parklandskapet runt Brunnsviken, ska skyddas med hänsyn till deras unika kulturhistoriska betydelse.

• Bevarandemotiven hindrar inte välavvägda förändringar och kompletteringar av bebyggelse och parkmiljöer som innebär en förbättrad helhetsverkan. De flesta byggnadsminnen och historiska verk har tillskott från olika epoker och även vår tid kan ha sina välmotiverade tillägg och förändringar som höjer kulturmiljöernas värde.

NATIONALSTADSPARKEN

Stadsdelen Bergshamra utgör en del av Nationalstadsparken vilket innebär vissa begränsningar för utveckling och exploatering av området.

I den fördjupade översiktsplanen 2008 sätts följande mål upp för Bergshamra:

”1) Bergshamra by ska behålla sin intima karaktär. 2) Bergshamras bostadsområden från 1950- och 60-talen ska behålla sin bebyggelsestruktur präglad av naturmark och träd utsparade mellan husen. Vid eventuella kompletteringar bör byggnadshöjden begränsas så att den inte inverkar negativt på landskapsbilden. 3) Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen ska bevaras och vårdas så att dess karaktär och kvaliteter består. 4) Bergshamravägens och Roslagsvägens barriäreffekter ska minska.””

Planens riktlinjer säger även:

• Bergshamra by och Tivoliområdet ska bevaras och vårdas samtidigt som funktionen som ekologisk spridningslänk mellan Djurgården och Ulriksdal ska stärkas.

• Ökad tillgänglighet till Tivoliområdet, utvidgning av koloniområdet och utreda om området ska vara kultur- eller naturreservat.

• Möjliggöra en gång- och cykelväg över Ålkistan

• Åtgärder mot buller från Bergshamravägen bör ske i väntan på en eventuell överdäckning framöver

I Länsstyrelsens vård- och utvecklingsplan för Nationalstadsparken (2012) står följande:

”Bergshamras bostadsområden från 1950- och 1960-talen ska behålla sin bebyggelsestruktur präglad av naturmark och träd utsparade mellan husen. Vid eventuella kompletteringar bör bebyggelsehöjden begränsas så att den inte inverkar negativt på landskapsbilden.”

GRÄNSER FÖR LAGSKYDD.

GRÖN LINJE: KUNGLIGA NATIONALSTADSPARKEN

RÖD LINJE: RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD

GUL LINJE: STATLIGT BYGGNADSMINNE

För Bergshamras del innebär läget i Nationalstadsparken ett skydd, men den fördjupade översiktsplanen understryker att stadsdelen ska kunna fungera och att om varsam komplettering krävs för detta så ska det vara möjligt.

”Inom stadsdelen Bergshamra ryms bostäder och verksamheter, främst kontorsarbetsplatser. Där finns flera värdefulla områden och byggnader, till exempel studentbostäderna vid Kungshamra, före detta Frökontrollanstalten i södra Bergshamra samt stjärnhusen i norra Bergshamra. Trädallén i södra Bergshamra har också stort kulturhistoriskt värde.[...]

Planen lägger fast en gräns kring norra och södra Bergshamra för att bevara omgivande park och naturmark. Kulturhistoriskt och arkitektoniskt värdefull bebyggelse inom områdena samt en allé ska bevaras liksom övrig natur- och parkmark av värde.[...]

Bergshamra ska inom sina gränser kunna fungera som en stadsdel med bostäder, bostadskomplement, arbetsplatser och service samt bostadsnära park- och naturområden.

Vid eventuella kompletteringar inom stadsdelen Bergshamra bör byggnaders höjd begränsas så att de inte inverkar negativt på landskapsbilden. Nuvarande växtlighet bör inte reduceras genom ny bebyggelse. Mark som frilagts vid tunnelförläggning av kraftledningen får i första hand användas för park- och grönytor eller kompletterande bostadsbebyggelse. Förändringar av bebyggelse, grönytor, annan mark, gator och vägar får ske om det anses lämpligt för att åstadkomma en god boendemiljö.

Ljusreklam får anordnas synlig mot Bergshamravägen. Mot vattnet och den omgivande naturmiljön får ingen, genom storlek eller ljusintensitet, påträngande reklam anordnas. En spårväg föreslås genom Bergshamra.[...] Trafikbuller från Bergshamravägen samt Roslagsvägen bör minskas. Bergshamravägen bör på sikt överdäckas.[...]

En exploatering i samband med en överdäckning eller tunnelförläggning bedöms enbart få positiva effekter på omgivningen. En förutsättning är dock att en ny bebyggelse inte byggs avsevärt högre än den befintliga. Föreslagen spårväg kan eventuellt förläggas i anslutning till en överdäckad Bergshamraväg.”

RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRDEN

Delar av området är riksintresse för kulturmiljövården. Motiveringen för den del som berör Bergshamra är följande:

”Haga – Ulriksdals kungliga slottsmiljöer med lustslott och stora parkanläggningar med nära vattenkontakt, som i sin utveckling framför allt speglar stormaktstiden, den gustavianska epoken och 1800-talets första hälft. Miljöerna har ett nära samband med ett större område dominerat av kungarna och staten.”

Riksintresset har följande uttryck:

”Ulriksdals 1600-talsslott med barockträdgård och engelsk park, tillhörande byggnader samt kapell och andra tillskott från 1800-talets senare del. Haga med lämningar av Gamla Haga och andra spår från tiden före Gustav III:s inköp av området, den engelska parken med utblickar mot det omgivande landskapet samt tillhörande byggnader och anläggningar från Gustav III:s tid, Haga slott från 1800-talets början och olika boställen från 1800-talets senare del. före detta tingshus.”

I detta kapitel beskivs den dialog som genomförts med Bergshamraborna, tidigare, samt i webbforum och intervjuer. under Bergshamrasalongen på torget

2. DIALOG

TIDIGARE DIALOGER

"NYSTART BERGSHAMRA TORG"

Under 2010 genomfördes dialogprocessen "Nystart Bergshamra Torg" av Sweco Architects på uppdrag av Signalisten. Nästan 150 invånare deltog i en workshop för att formulera utvecklingsområden för Bergshamra Torg. Huvudfrågan som ställdes var "Hur gör vi Bergshamra Torg bättre?". Främst behandlades torget och dess behov av förändring och nya mötesplatser. Idéer och förslag som lämnades var bland annat att skapa fler restaurager och livsmedelaffärer, möjligheter till loppis och mer växtlighet (Signalisten, 2010).

En av de stora frågorna gällde också en överdäckning av Bergshamravägen för att skapa ett bättre centrum och minska bullernivåerna. Deltagarna ville bevara biblioteket, men det är oklart om det enbart är dess funktion som värnas eller även byggnaden i sig.

Många av deltagarna ville se bostadsbyggnation för att kunna erbjuda barnfamiljer och ungdomar bostäder och i förlängningen dra till sig attraktiva verksamhetsutövare. Flera platser gavs som förslag för utveckling av bostäder, bland annat i vattentornet och på Televerkets nuvarande plats. Frågor som lokalt omhändertagande av dagvatten och bättre underhåll av Nationalstadsparken lyftes också.

I samband med "Nystart Bergshamra Torg" anordnade Signalisten även en teckningstävling där grundskoleelever från Bergshamraskolan fick tycka till om hur centrumet kunde förbättras. Tävlingen resulterade i 146 bidrag från sju skolklasser där behovet av aktiviteter i centrum togs upp.

ENKÄT OM CENTRUM

I november 2007 utförde Prime en enkät på uppdrag av Signalisten, som visade att 9 av 10 boende och verksamma i Bergshamra ville se en upprustning av torget. En utveckling som i förlängningen skulle kunna leda till att servicen i centrum utnyttjades oftare.

"Hyr ut alla lokaler"

"Bygg fler bostäder"

"Inga stora ingrepp i befintliga miljön"

"Dansbana, skateboardbana, lekpark"

"Biblioteket som samlingsplats"

"Bygg på Televerkets plats"

"Överdäcka Bergshamravägen"

CITAT FRÅN "NYSTART BERGSHAMRA TORG"

BERGSHAMRASALONGEN

I maj 2014 under fyra eftermiddagar, två vardagar och två helgdagar så skapades en mötesplats på Bergshamra torg. En soffgrupp och fika ställdes ut och arbetsgruppen som arbetat med utvecklingsstrategin var på plats för att fråga Bergshamraborna hur de ser på stadsdelens kvaliteter och utvecklingsmöjligheter.

Det blev och tillfälle för att informera om syftet med utvecklingsstrategin. Intervjuer genomfördes och enkäter fylldes i. Flygblad delades också ut om webbforumet Bästa Bergshamra, där de som vill kan ge ytterligare synpunkter på stadsdeles utveckling.

Den stora kartpinnen som sattes upp på platsen var en symbol för att denna plats på torget även är en plats på nätet och i webbforumet där man kan ge synpunkter på olika platser genom att sätta ut kartpinnar på en karta. Denna koppling mellan platsdialog och nätdialog uppmärksammades i sociala medier bland annat av den amerikanska organisationen Project for Public Spaces som har jobbat med platskartor på nätet på liknande sett, något man kallar ”digital placemaking”.

WEBBFORUMET "BÄSTA BERGSHAMRA"

Webbforumet "Bästa Bergshamra" syftade till att nå invånares och yrkesverksammas åsikter om favoritplatser och förbättringsförslag för Bergshamra. Enkäten bestod av en karta där platser kunde märkas ut och kopplas samman med olika värden eller övriga synpunkter.

Ca 370 platsbeskrivningar lämnades in under perioden april- maj 2014. Resultatet har sedan bearbetats och sammanställts för att kunna dra slutsatser om de mest populära platserna i Bergshamra, samt de som är i behov av utveckling.

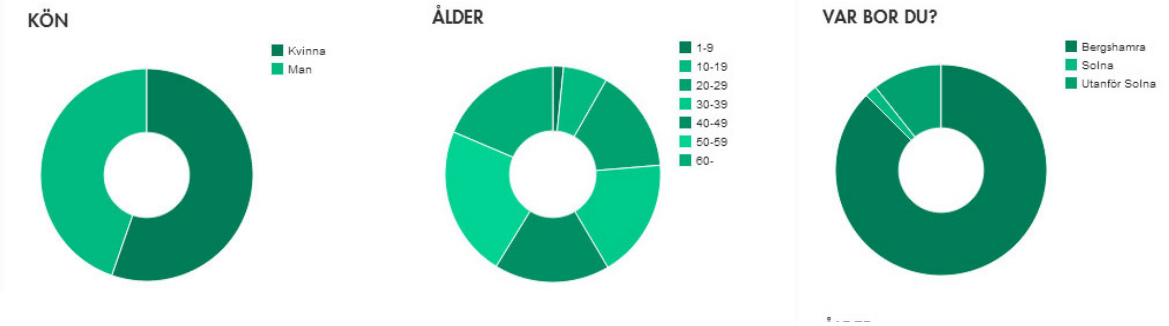
För mer information om utformningen av webbforumet och inkomna svar, se http://dialog.spacescape.se/bergshamra/

376 PLATSER

194 BÄSTA PLATSEN

182 FÖRBÄTTRA PLATSEN

VEM SVARADE I WEBBFORUMET

Diagrammen visar framför allt på svårigheterna med att nå åldersgruppen 1-9, vilket kompletterades med intervjuer av förskolepersonal.

DE BÄSTA PLATSERNA – ENLIGT BERGSHAMRABORNA

TIVOLIOMRÅDET OCH KAFÉ SJÖSTUGAN

Enligt svaren på webbforumet är de mest populära platserna Tivoliområdet, Kafé Sjöstugan och Ulriksdal. Platser i anslutning till Tivoliområdet och Edsviken är också omtyckta tack vare strandpromenaden, kolonilotter och äppelodlingar. De brukarvärden som angetts i störst utsträckning är: trevligt grönområde/park, mötesplatser och bra möjlighet till sport- och fritidsaktiviteter. De mest populära platserna är nästan uteslutande i grönområden med undantag för Biblioteket i centrum. Tivoliudden och strandpromenaderna längs Brunnsviken och Edsviken ger även värden som vattenkontakt, utsiktsplatser och möjlighet till vinteraktiviteter.

PARKLEKAR OCH BOCKHOLMEN

Parkleken vid vattentornet, Stjärnhusparken och Bockholmen anses värdefulla tack vare bra sittplatser och plats för barnlek. Det är tydligt att mötesplatser, sport- och fritidsaktiviteter, barnlek och sittplatser främst finns i grönområdena i Bergshamra. Dessa värden saknas helt i Bergshamra Torg och även i anslutning till torget vid den södra tunnelbaneuppgången. Det kan förklara varför dessa platser inte beskrivits som favoritplatser.

”Rofylld oas i storstaden. Långt från biltrafiken. Stor inspirationskälla sommar och vinter. Fantastiska Brunnsviken.”
Åsikt om Tivoliområdet – Webbforumet

”Biblioteket är nog den enda ljusglimten på torget, som i övrigt är ganska bedrövligt. Att man kan komma in i biblioteket alla dagar kl 8-22 är mycket bra!
Åsikt om biblioteket, Bergshamra torg – Webbforumet

”Ekologiskt fika, mysig miljö. Har tidigare bott i Bergshamra, men återvänder hit regelbundet för att ta en promenad, fika/äta och mysa. Trevlig med en så trivsam och fin miljö, trots närhet till all trafik!”
Åsikt om kafé sjöstugan – Webbforumet

EN STOR KARTPINSKULPTUR STÄLLDES UT VID BERGSHAMRA-SALONGEN FÖR ATT VISA KOPPLINGEN TILL WEBBFORUMET

UTVECKLINGSBEHOV – ENLIGT BERGSHAMRABORNA

De platser som fick flest platsmarkeringar för förbättring på webbforumet var Bergshamra torg och centrum, Bergshamravägen och torget vid södra tunnelbaneuppgången. Resterande markeringar var utspridda över Bergshamras grönområden.

SKAPA ETT LEVANDE CENTRUM

Respondenter från alla åldersgrupper enas i kritiken mot torgets utformning. Bergshamra torg fick överlägset flest markeringar av platserna som bör förbättras (56 av 176). Det beskrivs som öde och i avsaknad av samlingsplatser.

På grund av bristerna efterfrågas ett centrum som är trevligare och med bättre underhåll och service. Verksamheter som kaféer och restauranger med uteserveringar och planteringar föreslogs för att skapa mer liv och möten. Även en lekplats mitt på torget föreslogs för att bidra till ett utbyte mellan Bergshamras yngsta och äldsta.

Många vill se fler boende i området för att Bergshamra ska kunna växa och utvecklas som stadsdel. Det gamla Televerket angavs återkommande som potentiellt bostadshus.

Ett ökat utbud på kulturaktiviteter efterfrågades i centrum då det idag nästan uteslutande är Kafé Sjöstugan och Biblioteket som anses erbjuda detta. För att skapa mer aktivitet och liv önskades utomhusgym och en skateboardpark.

TRAFIKPLATS BERGSHAMRA

Åsikterna på webbforumet visar att Bergshamravägen anses skapa en barriär mellan den norra och södra delen. Flera föreslog en överdäckning av Bergshamravägen för att skapa ett enat centrum med bättre överblick och närhet till grönska även från torget.

Respondenterna vill se mindre biltrafik generellt i trafikplats Bergshamra då dagens lösning upplevs som otrygg, särskilt för cyklister. Cykeltrafik upplevs inte som prioriterad. För att sänka påverkan från buller föreslogs ett bullerplank mot Roslagsvägen.

Över Ålkistan saknas en koppling för fotgängare mellan Bergshamra och Norra Djurgården samt till Bergianska trädgården som är en viktig målpunkt. På webbforumet lämnades förslaget om en bro som gör det lättare att ta sig över.

SÖDRA TORGET

Många uttryckte missnöje med städning i samband med återvinningsstationen på torget utanför tunnelbanans södra uppgång. Bättre underhåll eller en flytt av återvinningsstationen gavs som lösning. Här finns även önskemål om att placera ut trafikhinder för att göra platsen mer trygg och minska antalet bilar som använder torget som uppfart till ICA.

UNDERHÅLL OCH STÄDNING I GRÖNOMRÅDENA

I Tivoliområdet upplevdes problem med klotter och skadegörelse på de gamla huskropparna. Flera ville se bättre städning av grönområden och fler soptunnor. Ökat underhåll och en upprustning av strandpromenaderna längs Brunnsviken och Edsviken önskades också. En förbättrad skyltning föreslogs också för att tydliggöra vad som är tillåtet respektive förbjudet i Nationalstadsparkens område .

Flera av Bergshamras klippor och stränder har problem med glassplitter, vilket behöver åtgärdas. Tillgängligheten och tryggheten kan förbättras med ett ökat antal sittplatser och bättre belysning på stigar i Tivoliområdet. Några respondenterna uttrycker även att kommunen måste ta bort den giftiga växten Björnloka som växer vilt. Skötseln kompliceras av att den är delad på flera ansvariga huvudmän.

ÅLDERSGRUPPER

-9 ÅR

- Önskar offentliga lekplatser på södra sidan
- Fler aktiviteter/service på Bergshamra torg

10-19 ÅR

- Önskar utveckling av skolgården
- Upprustning av parkleken/Bergshamraparken
- Fler aktiviteter/service på Bergshamra torg
- Kafé på torget

20-29 ÅR

- Önskar utveckling av Bergshamra torg med kafé
- Förbättra Björnstigen - skapa attraktivt promenadstråk

30-39 ÅR

- Efterfrågar lekplats för äldre barn på södra sidan
- Utveckling av Bergshamra Torg
- Underhåll av återvinningsstationen på det södra torget
- Tillgängliggöra och sanera vissa sträckor på Tivoliudden

40-49 ÅR

- Underhåll av återvinningsstationen på det södra torget
- Tillgängliggöra och sanera vissa sträckor på Tivoliudden

50-59 ÅR

- Efterfrågar ett mer levande torg i Bergshamra Torg
- Önskar planteringar, kafé och service på Bergshamra torg
- Bättre underhåll längs brunnsviken
- Överdäckning av Bergshamravägen
- Bättre belysning och sittplatser längs tivolivägen
- Fler kolonilotter för att förbättra underhåll

60- ÅR

- Utveckla Bergshamra Torg
- Bättre underhåll i grönområden
- Flytta återvinningsstation på södra sidan
- Överdäckning av Bergshamravägen

”Jag tycker man skulle kunna bygga en lekplats i mitten, så att människor samlas på torget och äldre människor kan komma i kontakt med barnfamiljer.”
Åsikt om bergshamra Torg – Webbforumet

”Jag skulle gärna se en vacker installation, lekmöjligheter för barn, mer grönska och fler mötesplatser, till exempel ett kafé. ”
Åsikt om bergshamra Torg – Webbforumet

”Bygg över Bergshamravägen så blir hela Bergshamra ett naturnära och mer känslan av nästan bilfritt område. Bergshamra blir till en helhet och inte uppdelat som det är nu.”
Åsikt om Bergshamravägen – Webbforumet

”Att göra något åt den tunga trafiken på Bergshamravägen och Roslagsvägen är ödesfrågor för området.”
Åsikt om Bergshamravägen – Webbforumet

INTERVJUER MED BOENDE

Intervjuer har genomförts med 11 förskolepersonal, medlemmar i föreningarna ”Bergshamra för alla”, Bergshamra koloniförening, den lokala hyresgästföreningen och Kafé Sjöstugans Vänner för att komplettera webbforumet och nå djupare kunskaper om området. Enskilda förbipasserande fick även besvara frågor i Tivoliområdet, på torget och i studentområdet Kungshamra. Urvalet syftade till att ge en så geografisk och åldersmässig spridning som möjligt och väga upp för de grupper som var lågt representerade på webbforumet.

DE BÄSTA PLATSERNA FINNS I GRÖNOMRÅDENA

Precis som i webbforumet är det främst platser som Kafé Sjöstugan, Tivoliudden, kolonilotterna och parklekar som lyfts fram i intervjuerna. De visade även att platser ofta hänger ihop i längre promenadstråk längs Brunnsviken, Ulriksdal och Edsviken.

Platserna kännetecknas även här som grönområden, som knutpunkter mellan promenadstråk eller av dess karaktär som mötesplats.

Förskolepersonalen menade att deras verksamheter främst håller till i närliggande grönområden och parklekar såsom ”ängen”, Tivoliområdet och parkleken vid vattentornet. Tillgången till grönområden ansågs bidra till barnens utveckling och fantasi.

Tivoliområdet används ofta för att bygga träkojor och för pulkaåkning med de äldre barnen. I norra Bergshamra används pulkabacken bakom vattentornet i samma syfte och för att åka skridskor går förskolorna till Edsviken eller Brunnsviken.

Studenterna i Kunghamra avvek från övriga respondentgrupper då de främst spenderade mycket tid på innergårdarna i anknytning till deras bostäder i Kungshamra. I övrigt uppskattade de grönområdet bakom Kungshamra som sträcker sig bort mot Ulriksdals slott och badklipporna runt Tivoliudden.

SKAPA ETT TORG MED STÖRRE UTBUD

Bergshamra Torg upplevdes av en majoritet som en ”betongöken” där inget händer. Därför ville respondenterna se kaféer och verksamheter som skapar mer liv och interaktion mellan invånarna.

Samtliga intervjuade, med undantag för förskolepersonalen, pekade ut torget som en plats i behov av förändring. Studenter i Kungshamra uttryckte att fritiden uteslutande spenderas i orter med större utbud när de efterfrågar service eller mötesplatser. De ville även se en utveckling av Björnstigen till ett cykel- och promenadstråk för att stärka kopplingen mellan Kungshamra och centrum.

BILD: FÅGELVANDRING I TIVOLIOMRÅDET MED FÖRENINGEN BERGSHAMRA FÖR ALLA

MOTVERKA BARRIÄRER

De intervjuade ansåg, liksom i webbforumet, att Bergshamravägen skapar en barriär mellan den norra och södra Bergshamra. Mycket trafik på leden bidrar till buller, dålig luft och en känsla av otrygghet. Många ville se en överdäckning av Bergshamravägen för att koppla samman den södra och norra delen. En träbro över Ålkistan gavs som förslag för att sammanlänka Bergshamra och Bergianska för fotgängare. Förskolepersonalen på södra sidan upplevde ett behov av en offentlig lekplats då de som används idag tillhör bostadsrättsföreningar. Vissa förskolor menade dock att naturen ligger så pass nära att en strukturerad lekplats inte behövs.

UNDERHÅLL AV SÖDRA TORGET OCH GRÖNOMRÅDEN

Även i intervjuerna kritiserades den dåliga städningen och lokaliseringen av återvinningsstationen utanför ICA. I övrigt efterfrågades bättre underhåll av Nationalstadsparken och satsningar för att göra det mer tillgänglig för alla åldersgrupper. Vissa stigar på Tivoliudden är branta och snåriga, vilket gör det svårt att ta sig fram. Fler sittplatser och bättre belysning ansågs kunna öka känslan av trygghet runt udden.

Många önskade tillgång till offentliga toaletter i Nationalstadsparken. Kafé Sjöstugans vänner menade att dessa med fördel kunde placeras i samband med deras verksamhet då många passerar och stannar upp där. För att förbättra underhållet av grönområdena gavs det som förslag att tillåta fler kolonilotter i Bergshamra då ägare till lotter även vårdar gemensamma ytor. Skolelever påpekade att området runt skolan behöver underhåll för att mer likna parken runt fritidsgården Qlan. De ville också se en upprustning av parkleken/Bergshamraparken. Skötseln kompliceras av att den är delat på flera ansvariga huvudmän.

I detta kapitel beskivs den vision och de mål som formulerats för Bergshamras framtida utveckling. Målen ligger till grund för den analys som beskrivs i nästa kapitel.

3. MÅL

VISION OCH MÅL

Utifrån dialogarbetet med Bergshamraborna och kommunens mål har följande vision och mål formulerats till grund för de strategier som föreslås. Visionen och målen utgår således både från vad Bergshamraborma tycker är viktigt och värdefullt men också från vad kommunen anser vara viktigt för kommunens utveckling som helhet.

VISION

Bergshamra ska vara en grön, livskraftig och promenadvänlig stadsdel mitt i Nationalstadsparken där det är attraktivt att både bo och arbeta.

MÅL

De tre huvudmålen - *livskraftigt, grönt, promenadvänligt* - har brutits ned till ett antal delmål som i följande kapitel analyseras utifrån olika typer av kunskapsunderlag och forskningsbaserade metoder. Här nedan beskrivs målen kortfattat och varför de är viktiga för Bergshamras framtida utveckling.

1. ETT LIVSKRAFTIGT BERGSHAMRA

Detta huvudmål handlar om att stadsdelen ska leva och att det ska finnas ett utbud av service, bostäder, arbetsplatser och lokaler samt att stadsbilden ska vara varierad och karaktärsfull.

1.1 Täthet som stödjer serviceutbud

Utbudet av service är beroende på mängden boende och arbetande i stadsdelen. Ju fler människor desto bättre underlag finns för service och lokaler.

1.2 En mångfald av bostäder

För att många olika människor ska kunna bo och bo kvar behövs det ett varierat utbud av bostadsstorlekar, upplåtelseformer och boendeformer.

1.3 Bra lägen för arbetsplatser och servicelokaler

För att service och handel ska kunna överleva behövs inte bara ett befolkningsunderlag utan även att lokaler ligger i bra lägen, där gångflödena är stora.

1.4 En kulturhistorisk stadsbild

Stadsbilden avspeglar det samhälle som byggts. Det är viktigt att äldre kulturmiljöer bevaras men också att nya tillkommer som avspeglar vår tid.

2. ETT GRÖNT BERGSHAMRA

Detta huvudmål handlar om att stadsdelen ska ha en rik natur, tydligt offentliga parker och lekplatser som har en mångfald av värden för barn och gamla.

2.1 Biologisk mångfald och naturupplevelser

I stadsdelen finns mycket natur som ska vårdas och utvecklas för den biologiska mångfalden och för naturupplevelser och så kallade ekosystemtjänster.

2.2 Tydligt offentligt, gemensamt, privat

För att natur, parker och utemiljö ska kunna användas av alla så bör det vara tydligt med vad som är tillhörigheten. Offentligheten är särskilt viktig att försvara.

2.3 Nära grönområden och rekreation

Att bo nära natur och parker har stort värde och är bra för hälsan. Helst bör bostäderna ligga inom 300 meters gångavstånd från närmaste grönområde.

2.4 Platser med kvaliteter för alla

För att parker och offentliga utemiljöer ska vara levande måste de vara attraktiva för många olika typer av människor, intressen och åldersgrupper.

2.5 Nära till lek och idrott

Barn och ungdomars platser i stadsdelen är särskilt viktiga att utveckla och det för både pedagogiska och rekreativa ändamål. Lekplatser och idrottsplatser förvaltas och utvecklas av kommunen och föreningar.

3. ETT PROMENADVÄNLIGT BERGSHAMRA

Detta huvudmål handlar och mobilitet och tillgänglighet. För trafikplaneringen är prioriteringen först och främst gående och cyklister, samt att kollektivtrafiken får ett bra utrymme. Bilen är ett transportmedel ses som allt mindre viktigt i den moderna staden.

3.1 Sammankopplad stadsdel

För att det ska vara lätt att ta sig runt i en stadsdelen krävs det att gångbanor, cykelbanor och gator är ett sammanhängande nät. Detta gör inte bara att tillgängligheten är god överallt utan även att människor från olika delar av staden kan mötas. En sammankopplad stadsdel är således även viktig för den sociala integrationen.

3.2 Trygga levande gångstråk

För att en stadsdel ska vara bra att gå genom krävs inte bara ett sammankopplat nät, utan även att gångstråken i sig upplevs trygga och trivsamma. En grundförutsättning för detta är att entréer, fönster och lokaler ligger längs stråken så att den som rör sig i gatumiljön känner sig sedd och inte ensam.

3.3 Trafiksäker stadsmiljö

Det är viktigt att skapa en säker miljö för oskyddade trafikanter. Detta görs vanligen med en viss uppdelning av trafikytor i trottoarer, cykelbanor, gågator och hastighetsbegränsningar.

3.4 Gena säkra cykelstråk

Cykeln kan i många fall ersätta bilen. För att det ska vara lätt att cykla behövs gena och trafiksäkra cykelstråk till, från och genom stadsdelen.

3.5 Lättillgänglig kollektivtrafik

Tillgång till bra kollektivtrafik är nödvändigt för en fungerande stad. Bergshamra är relativt välförsörjt med kollektivtrafik. Med tunnelbana nås centrala Stockholm enkelt samtidigt som Solna C nås med buss. Med en framtida tvärbaneförbindelse mot Solna C ökar kollektivtrafikens attraktivitet. Detsamma gäller en eventuell förlängning av tunnelbanan från Arenastaden mot Bergshamra.

3.6 Tillgänglighet med bil

Många är i behov av bilen och det ska vara möjligt att kunna köra fram till alla bostadsentréer. Parkering ska finnas inom gångavstånd från bostaden. Biltillgänglighet ska finnas men utan att det sker på bekostnad av gående och cyklister. Utnyttjandegraden av parkeringsplatser bör vara hög.

I detta kapitel beskivs de analyser som genomförts av Bergshamra. Analyserna tar sin utgångspunkt från de formulerade målen och är alltså en analys av hur målen uppfylls idag. Målen är indelade i tre huvudmål - 1. Livskraftigt, 2. Grönt, 3. Promenad vänligt beskrivs utifrån dessa.

4. ANALYS

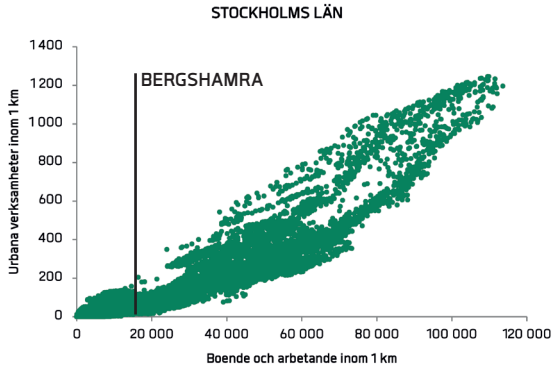
1.1 TÄTHET SOM STÖDJER SERVICEUTBUD

TÄTHETEN ÄR RELATIVT LÅG

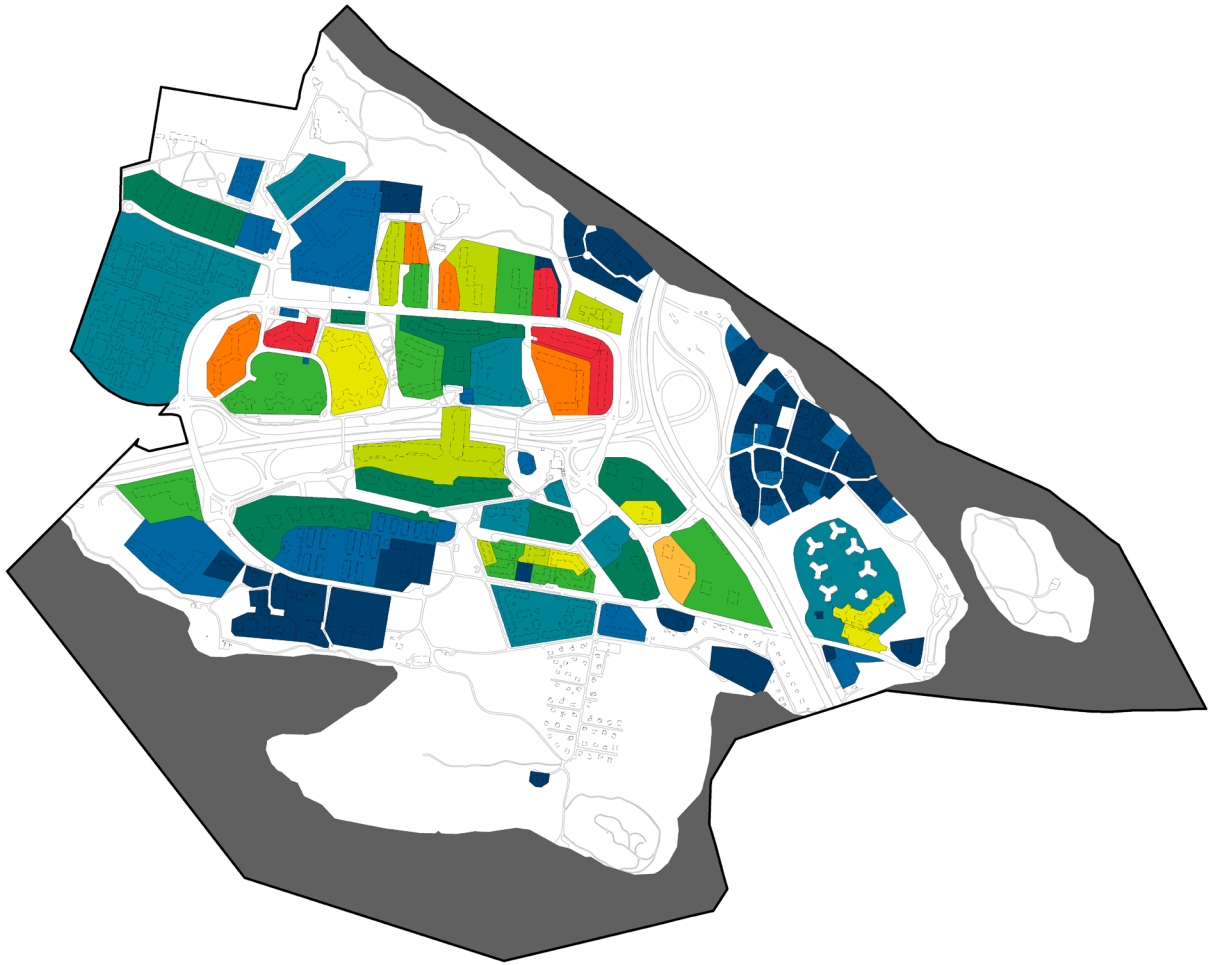
Analys: Befolkningstätheten är relativt låg samtidigt som Bergshamra till stor del består av bostäder. Från centrum nås drygt 10 000 boende och arbetsplatser. Bebyggelsens exploateringstal varierar men håller en relativt låg nivå (0,5-1,5).

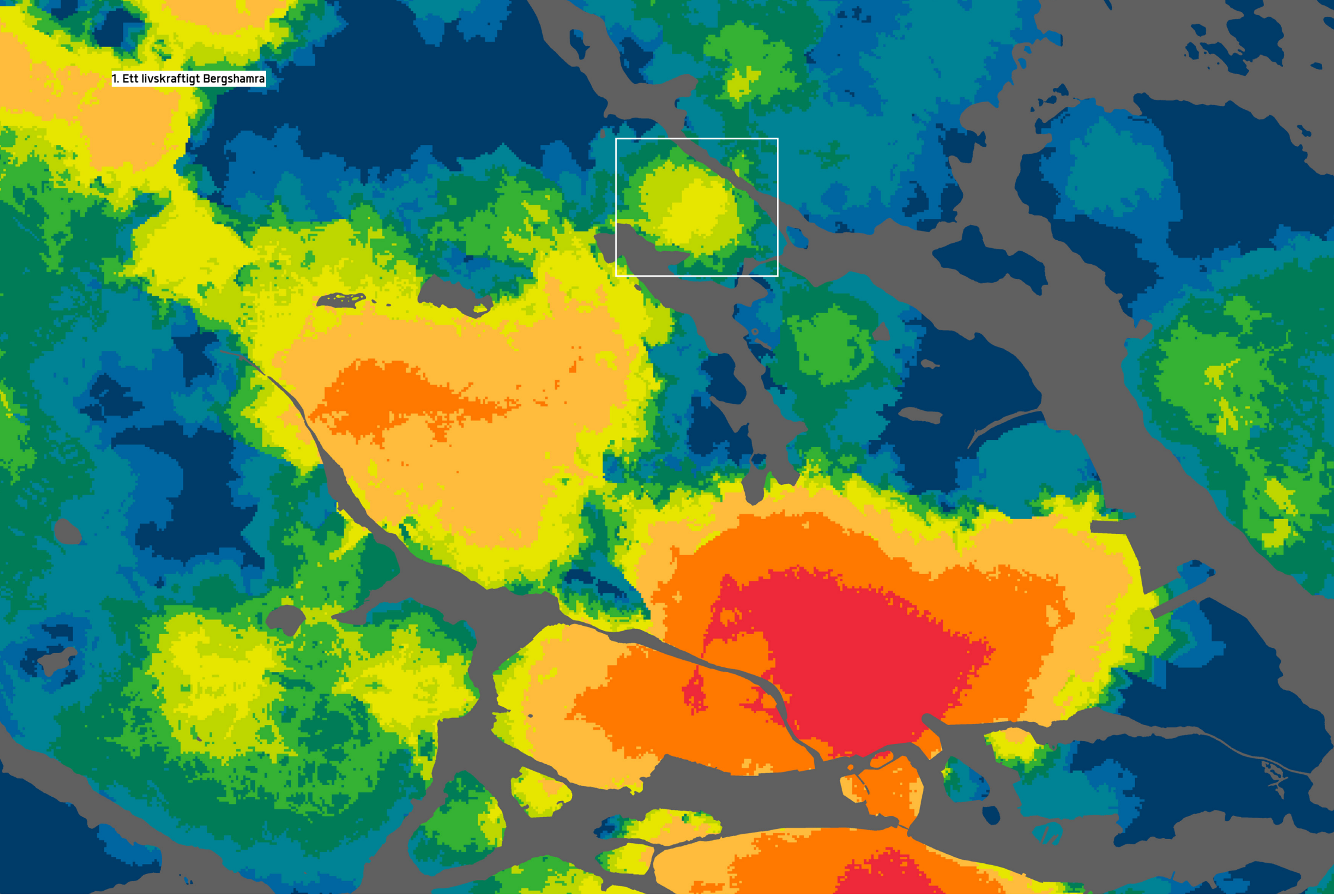
EN ÖKAD BEFOLKNING KRÄVS FÖR ATT GE UNDERLAG FÖR BÄTTRE SERVICEUTBUD

Slutsats: Befolkningen behöver bli större för att Bergshamra ska kunna försörja ett ökat serviceutbud, vilket stödjer en förtätning av området.

FIGUR: Sambandet mellan utbudet av urbana verksamheter och täthet mätt i boende och arbetande inom 1 km är 90 procent (Spacescape 2012).

BEFOLKNINGSTÄTHET (BOENDE OCH ARBETANDE IN OM 1000 M)

60 000 – 120 000 | 30 000 – 60 000 | 15 000 – 30 000 | 10 000 – 15 000 | 8 000 – 10 000 | 6 000 – 8 000 | 4 000 –6 000 | 2 000 – 4 000 | 1 000 –2 000 | 0 – 1 000

BEBYGGELSEFUNKTIONER OCH SERVICE

Kontor Kolonistuga Lokal för service Skola Idrott Offentlig byggnad Bostad Övrigt Mataffär Förskola Tunnelbanestation

1.2 EN MÅNGFALD AV BOSTÄDER

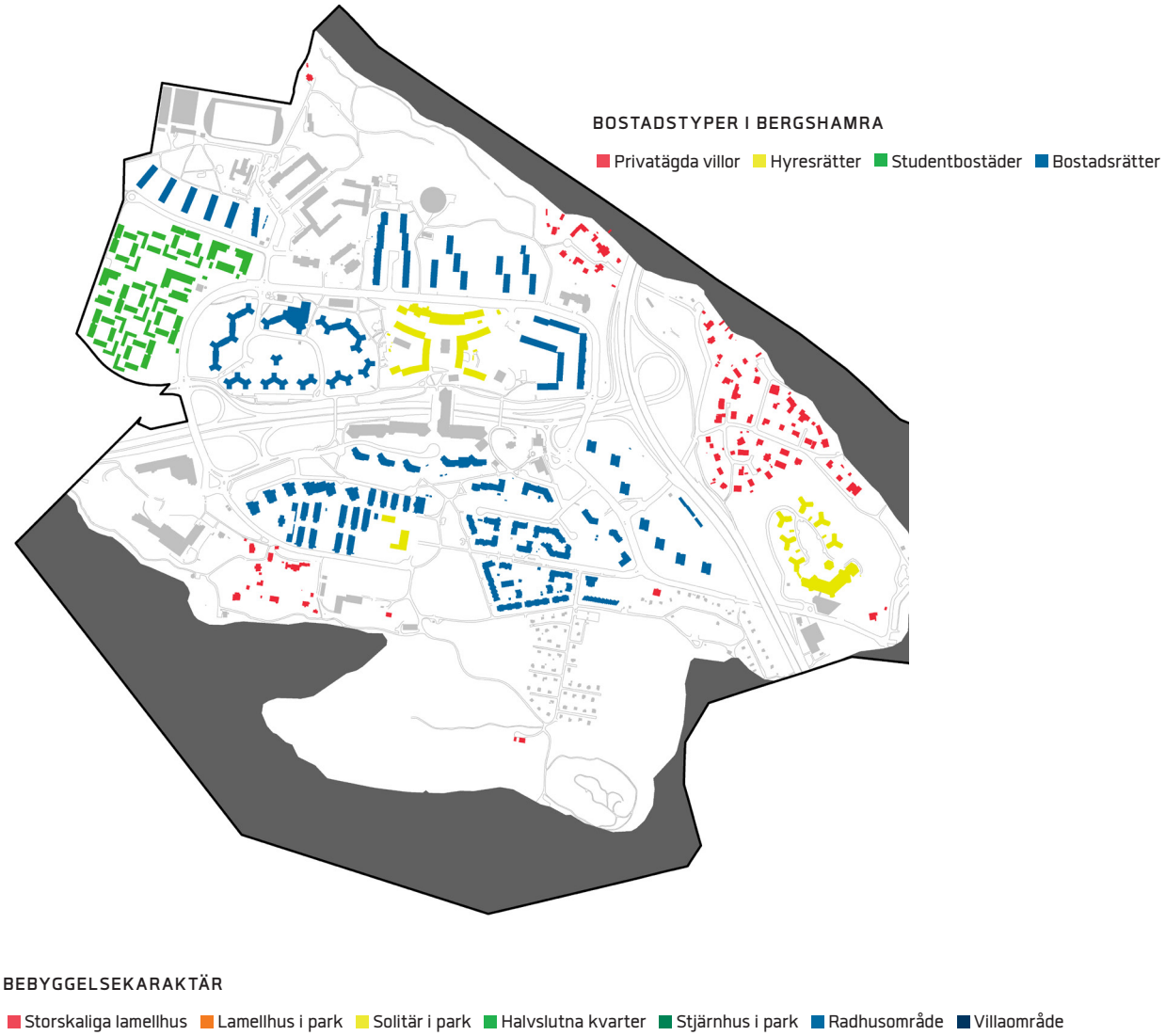
EN BLANDNING AV BEBYGGELSETYPER OCH UPPLÅTELSEFORMER I UPPDELADE OMRÅDEN

Analys: Bostadstyperna består av 44% hyresrätter och av 56% ägt boende. Hyresrätterna finns i centrum och sydöstra stadsdelen samt studentbostäder i västra Bergshamra. Privatägda bostäder är koncentrerade kring vattennära områden i södra och östra delarna av Bergshamra. Typologiskt finns det tydliga indelningar i områden.

BYGG IHOP DE OLIKA OMRÅDENA OCH SKAPA KOPPLINGAR

Slutsats: För att få en bättre integration och blandning av bebyggelsetyper kan olika delområden byggas ihop på ett naturligt sätt, utan att förta de kulturhistoriska värdena.

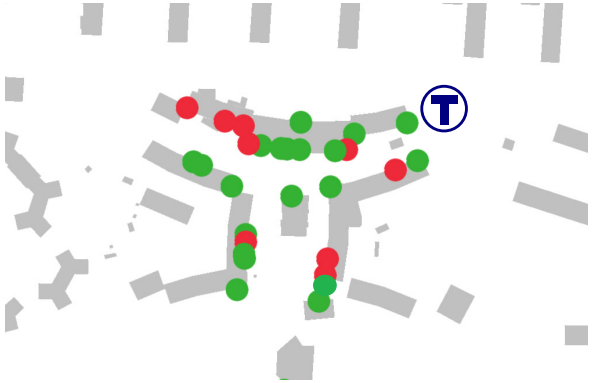
1.3 BRA LÄGEN FÖR LOKALER

STÖRST FLÖDEN VID TUNNELBANEUPPGÅNGAR OCH STRÄCKAN MELLAN CENTRUM OCH KUNGSHAMRA

Analys: Gångflödesobservationer både vardag och helgdag visar på störst volymer kring tunnelbaneuppgångar och stråket mellan studentområdet och centrum. En tydlig koncentration av lokaler finns nära den norra tunnelbaneuppgången. Noteras bör att Bergshamra Torg är idag extremt stort, dubbelt så stor yta som Sergels torg eller Östermalms torg.

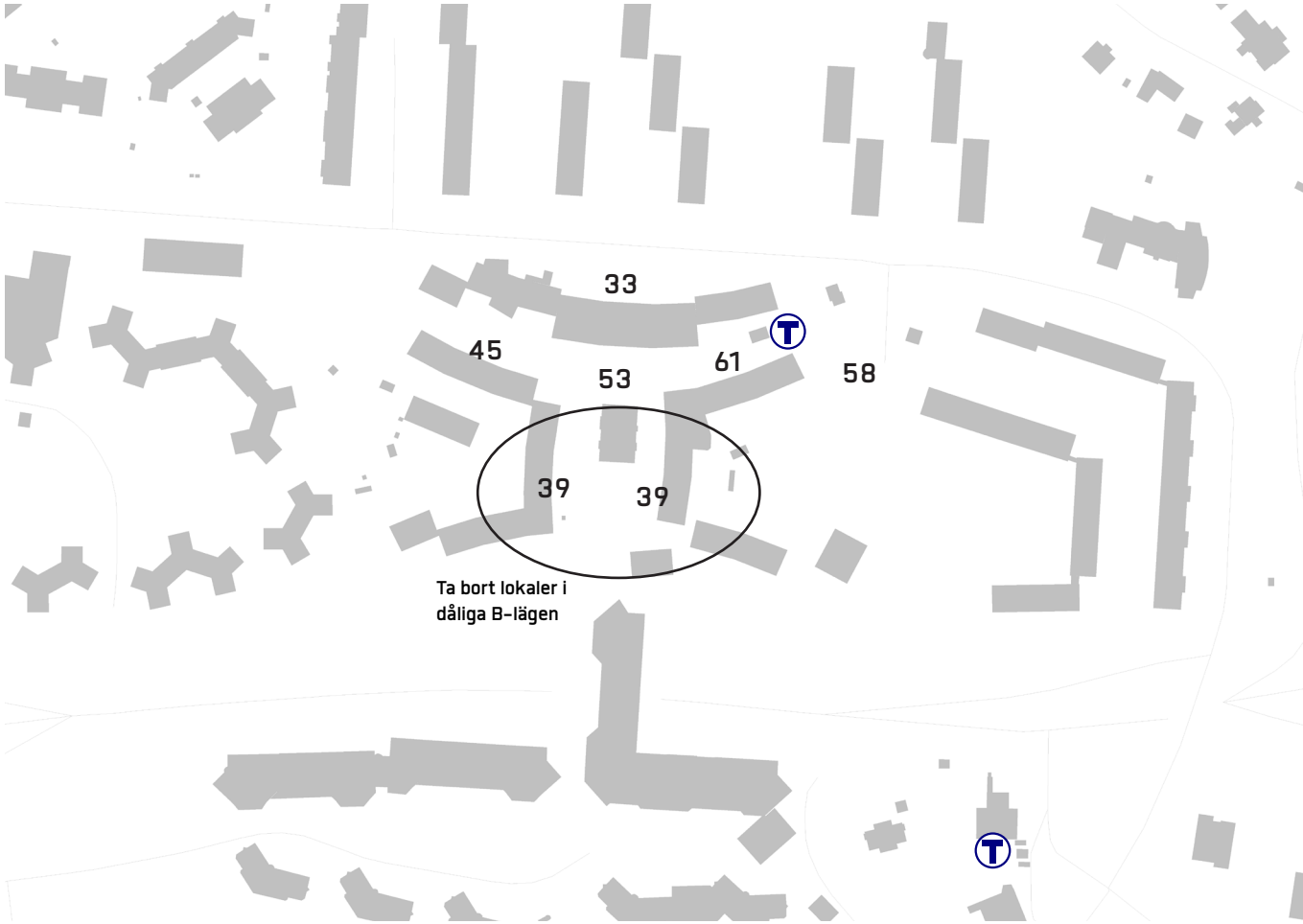
UTNYTTJA FLÖDEN VID PLACERING AV LOKALER – TA BORT LOKALER I B-LÄGEN

Slutsats: Förbättra handelsmöjligheter kring tunnelbanan och utnyttja flödet mellan centrum och nordvästra Bergshamra. Minska torgytan.

VAKANSGRAD I CENTRUM (MAJ 2014)

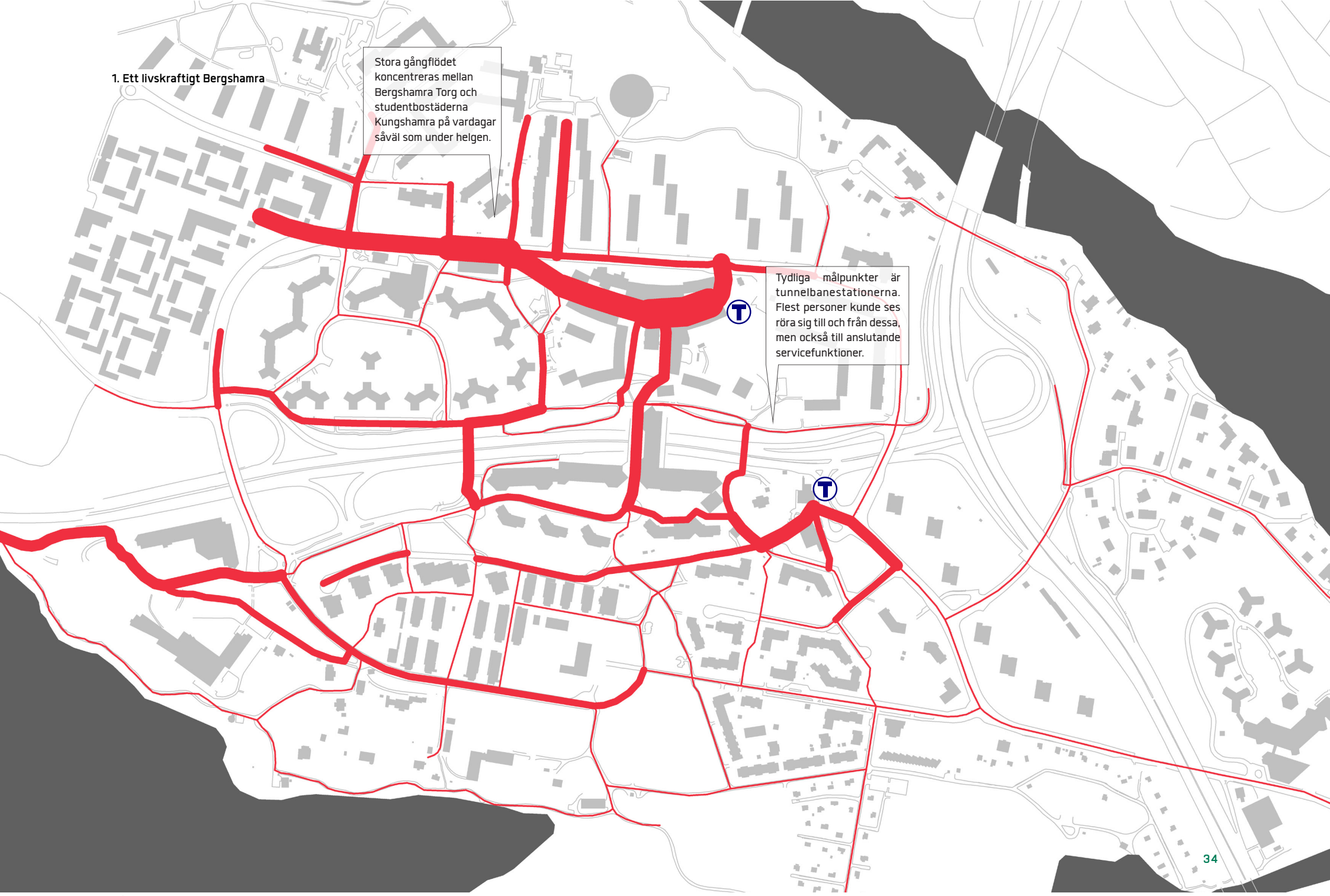
Vakanta Uthyrda

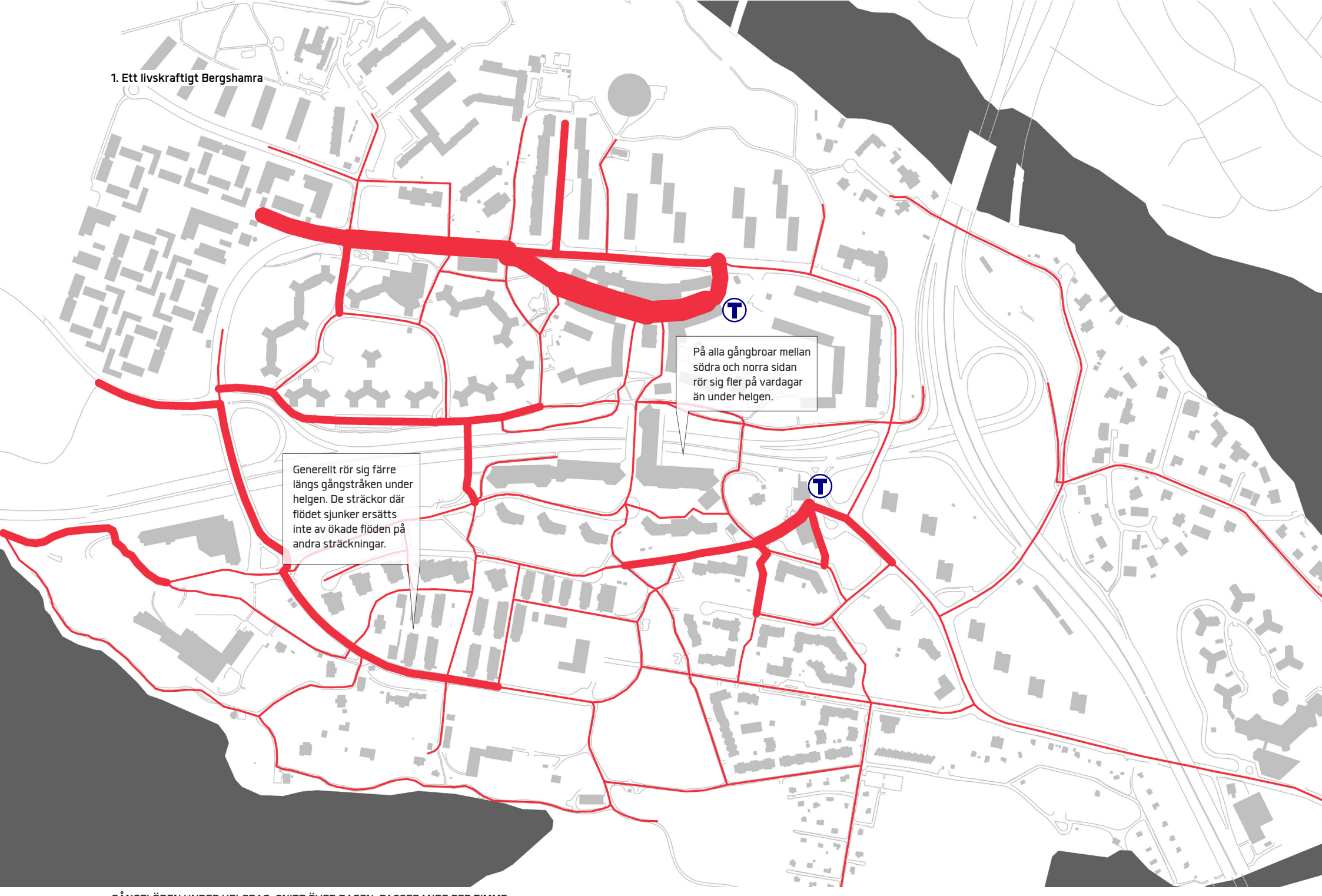
HANDELSLÄGESANALYS AV BERGSHAMRA TORG (KOLLA LÄGET, RSD, 2013)

ENTRÉER TILL LOKALER
Kontorslokaler
Butikslokaler

1. Ett livskraftigt Bergshamra

1. Ett livskraftigt Bergshamra

GÅNGFLÖDEN UNDER HELGDAG, SNITT ÖVER DAGEN, PASSERANDE PER TIMME

360 - 400 | 320 - 360 | 280 - 320 | 240 - 280 | 200 - 240 | 160 - 200 | 120 - 160 | 80 - 120 | 40 - 80 | 0 - 40

1.4 EN KULTURHISTORISK STADSBILD

Bergshamras kulturmiljöer speglar tydligt samhällets utveckling under olika epoker. Gemensamt för de flesta av dem är att de fungerar som separata och inåtvända enklaver. Dessa tydliga enklaver är svåra att utveckla och förändra utan att kulturmiljön påverkas. Däremot går ytorna i dessa enklavers mellanrum att utveckla utan att de befintliga kulturmiljövärdena minskar.

Utrymmet för en sådan utveckling styrs istället av hur den kan kombineras med nationalstadsparkslagstiftningens bestämmelser som förbjuder intrång i parkmark. Fördjupningen av Översiktsplanen för Nationalstadsparken ger snäva ramar för en utveckling av stadsdelen. Följande stycke ur FÖP:en beskriver detta:

”Möjligheten att i mycket begränsad omfattning komplettera med nya byggnader inom redan bebyggda områden gäller endast för verksamheter som etablerats där innan lagen om Nationalstadsparken trädde ikraft 1995. Skälet är att sådana verksamheter ska ges rimliga möjligheter att bedrivas och utvecklas. Senare inflyttade eller etablerade verksamheter kan inte påräkna expansionsmöjligheter genom nybyggnad. Inom bostadsområden och områden med byggnader för idrott och rekreation bör ett begränsat antal byggnader kunna uppföras.”

Komplettering får inte ske utanför befintligt bebyggda områden så att ny mark tas i anspråk, utanmåste ske som förtätning på redan bebyggda ytor. Förtätningen inom bebyggda bostadsområden med parkkaraktär får inte innebära att väsentliga miljövärden inom dessa områden skadas. Sammanbyggande, tillbyggnader och bebyggande av gröna ytor mellan husen får således inte medföra att karaktären av byggnader i park successivt övergår till tät bebyggelse med blott rester av park.

Eventuell ny bebyggelse ska utformas så att den inte inverkar negativt på upplevelsen av omgivande park- och naturmiljöer. Inhägnader av ny bebyggelse får inte ske eftersom allmänhetens rörelsefrihet i parken inte heller får begränsas.

Vid eventuella kompletteringar inom stadsdelen Bergshamra får mark som frilagts vid tunnelförläggning av kraftledningen i första hand användas för park- och grönytor eller kompletterande bostadsbebyggelse. Förändringar av bebyggelse, grönytor, annan mark, gator och vägar inom Bergshamra får ske om det anses lämpligt för att åstadkomma en god boendemiljö.

Bergshamra har stora kulturmiljövärden i såväl bebyggd miljö som i parklandskap. Stadsdelens gröna värden har ett starkt lagskydd genom sin placering i Nationalstadsparken. De värdefulla byggnaderna och bebyggelse miljöerna bör bevaras. Utveckling av stadsdelen genom ny bebyggelse bör ske vid redan ianspråktagen mark utanför de kulturhistoriskt intressanta enklaverna. Särskilda platser som pekas ut som utvecklingsbara är en tänkbar överdäckning och de tidigare kraftledningsstråk som löper genom stadsdelen.

Vid sidan av bostadsbebyggelsen finns det historiska parklandskapet och den tidigare statliga institutionsmiljön i den södra delen av Bergshamra. Parklandskapet är en viktig kulturbärare som än idag visar hur området gestaltats från 1700-talet och framåt. Parken har gestaltats av Fredrik Magnus Piper. Här finns såväl äldre monument som kulturväxter och månghundraåriga träd.

Institutionsområdet runt den tidigare Bergshamra gård rymmer både parkanläggning och de under 1930-talet uppförda instituten för växtförädling och husdjursavel. De speglar väl tidens ideal med institutionsparker.

HUSFORMER, UTBYGGNADSPERIOD

Punkthus, 50 – 70-tal Lameller, 50 – 70-tal Radhus, 80-tal Kontor, 60 – 80-tal Centrum, 60-tal Stjärnhus, 50-tal Lameller och punkthus, 80-tal

KULTURHISTORISKT VIKTIGA BYGGNADER

Analysen fokuserar medvetet på de bebyggda områdena inom Norra och Södra Bergshamra eftersom det är dessa områden som står inför en förändring. Uppdraget har varit att analysera de skyddsvärda kulturmiljöer och byggnader som ligger inom påverkansområdet för Bergshamras utveckling. Det innebär att en avgränsning gjorts mot parklandskapet utanför bebyggelseområdena, Bockholmen och Stocksundstorp.

Bergshamra har undersökts utifrån de för rapporten satta avgränsningarna, de givna förutsättningarna samt observationer i Bergshamra. Värderingen delas upp värdefulla miljöer och skyddsvärda byggnader. Detta är ett led i kulturmiljövårdens förändring till att bedöma helhetsmiljöer istället för enstaka klenoder.

Det båda byggnaderna **Ekensberg** och **Bergshamra gård** som pekas ut som värdefulla i ÖP 2006 presenteras men har lyfts ur värderingen då de båda saknar historisk relevans, då de är uppförda på 1980- och 1990-talen samt att de ligger utanför analysområdet. Däremot ingår sommartorpet Lilla Sveden i värderingen.

1. BERGSHAMRA KYRKA

Kyrkan byggdes 1961-62. Den ingick i utbyggnaden av Bergshamra Torg. Arkitekt var Georg Varhelyi. Fasader och interiör är i omålad betong vars ytor fått struktur av gjutformarnas brädor, och ändrar karaktär allt efter hur dagsljuset faller över dem. Det avskalade, rätvinkliga uttrycket mjukas därigenom upp något.

2. LILLA SVEDEN

Sveden var ursprungligen ett torp under Bergshamra gård, troligen tillkommet under 1600-talet. Under 1800-talets första hälft blev Sveden först ståndsmässigt bebyggt, men dessa hus revs 1967. Lilla Sveden är en sommarvilla som byggts på Svedens marker. Huset är troligtvis byggt under 1870-talet. Det består av en äldre timmerstuga som runt 1900 förhöjdes och byggdes till åt sydväst. Den renoverades interiört ca 1975. Lilla Sveden är klätt med läktpanel och har en öppen snickarglädjeveranda mot Edsviken i norr.

3. CARL MALMSTENS HUS

Villan uppfördes ca 1865 av Karl XV. Arkitekt var E P Carlsson. Möbelarkitekten Carl Malmsten övertog villan 1920 och bodde här till sin bortgång 1972. Exteriören var ursprungligen i tidstypisk snickeristil, men fick 1930 nytt utseende. Malmsten tog då bort den lövsågade ornamentiken för att få fram en mer klassicistisk huskropp. Utöver det byggdes villan om och till vartefter att behov uppstod. En brand 1970 förstörde delar av byggnaden, som dock återskapades strax därefter. Villan är en panelklädd envånings träbyggnad med frontespisvåning och sadeltak. Den har tidigare haft sexdelade plan, med sal i husets mittparti. Låga flygelbyggnader har tillkommit på båda gavlarna. Byggnaden blev i 1990 års detaljplan q-märkt och blev även förklarad som byggnadsminne 1993.

4. STATENS CENTRALA FRÖKONTROLLANSTALT

Byggnaden är intressant utifrån att den speglar det tidiga 1900-talets statliga byggande. Kontors- och laboratoriebyggnaden uppfördes 1930 med Victor Fagerström som arkitekt. Byggnaden ligger på den historiska platsen för Bergshamra gård.

5. KLINTEN

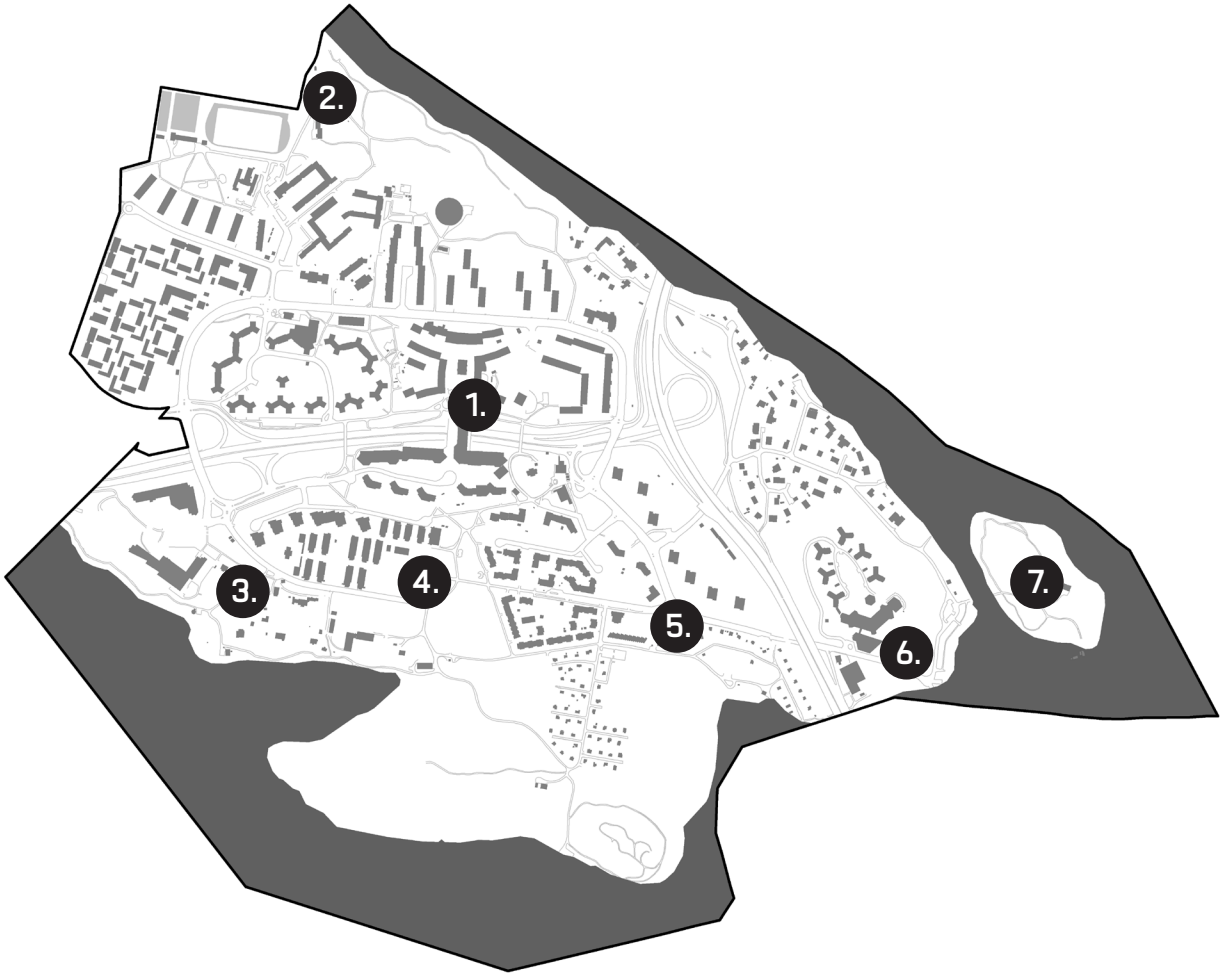
Villan, även kallad Klövern, byggdes cirka 1910. Den var under lång tid bostad åt lärarna på Ulriksdals skola, och renoverades interiört 1984. Byggnaden är en 1,5-vånings träbyggnad klädd med liggande panel och tak med pyramidform. Byggnaden är q-märkt genom 1986 års detaljplan.

6. FREDRIKSBERG

Villan byggdes 1935. Enfamiljshuset, med sin släta, ljusa, kubiska volym, är ett stiligt exempel på funktionalistisk arkitektur. Arkitekt var Peder Clason. Han har också ritat bland annat apotekarsocietetens hus på Wallingatan i Stockholm, svenska paviljongerna på Barcelonautställningen 1929 och Brysselutställningen 1935 och svenska studenthemmet i Paris.

7. BOCKHOLMENVILLAN

Villan byggdes vid 1800-talets slut, troligen som sommarbostad. Efter några tillbyggnader ca 2000 på baksidan inryms i dag en restaurang. Villan är exteriört väl bevarad. Villan är en 1,5-vånings träbyggnad i snickarglädjestil med öppen tvåvånings veranda och sadeltak.

KULTURHISTORISKT VIKTIGA BYGGNADER

KULTURHISTORISKT VIKTIGA MILJÖER

1. KUNGSHAMRA STUDENTBOSTÄDER

Studentområdet byggdes 1965-67 på mark som skänkts av dåvarande kungen Gustav VI Adolf. Områdets utformning var resultatet av en arkitekttävling, som vanns av det unga arkitektkontoret ELLT genom Bengt Larsson och Alvar Törneman. Avsikten var att skapa en sorts stadslandskap med smala gränder och öppna torgplatser, som en kontrast till Ulriksdalsparken. Husen är rätvinkliga volymer i betong med skrovlig fasadstruktur. De kvadratiska fönsteröppningarna har bågar i klara signalfärger.

2. STJÄRNHUSEN

Husen i området uppfördes 1953-54 efter att en arkitekttävling vunnits av Sven Backström och Leif Reinius och placerades och utformades i enlighet med deras förslag. De är tidiga exempel på s k stjärnhus, där tre huskroppar utgår från ett trapphus och alla lägenheter på så vis får ljus från minst två håll. Byggnadstypen var arkitekternas egen skapelse. Husen är 3-4 våningar höga och har ytterväggar av putsad lättbetong i mustiga färger. Alla hus är ritade av Backström och Reinius förutom Lostigen 14-40 och Mårdstigen 1-25, som är ritade av Karl-Gustaf Brokvist och Curt Strehlenert. Bostadsområdet blir särpräglat genom byggnadstypen. Intrycket mjukas upp av arkitekternas detaljarbete. Naturmark har sparats mellan husen. Trädgårdsarkitekt var Walter Bauer.

3. BERGSHAMRA TORG

Bergshamra Torg uppfördes 1961-62, efter att en plantävling vunnits av Georg Varhelyi. Formspråket är stramt och avskalat, med gråputsade lamellhus. Bebyggelsen gavs en svagt bågformad planform för att förkorta gatu- och torgrum. Mitt på centrums stora torg byggdes 1985 en biblioteksfilial, ritad av Fredriksson & Endre Arkitektkontor. Byggnaden har glasade gavelsidor och mjukt rundade tunnvalvstak.

4. BERGSHAMRA VATTENTORN

Vattentornet uppfördes 1951 i området Sveden (därav även namnet Svedenreservoaren). Den ursprungliga reservoarvolymen var på 2 400 m3, men utökades till totalt 10 000 m3 dricksvatten genom en om- och tillbyggnad. Den yttre reservoaren, som rymmer 7 500 m3, vilar på 20 betongpelare som är anordnade i en ring. Vattenytan ligger 37 meter över mark eller 69,15 meter över havet. Projektör var VBB.

5. BERGSHAMRA GÅRDS LÄGE MED ALLÉ/INSTITUTIONSOMRÅDE

Institutionsområdet speglar det tidiga 1900-talets statliga byggande med högkvalitativa byggnader. Området är platsen för den tidigare Bergshamra gård. Alléns läge som leder mot området är en viktig värdebärare som funnits på platsen under många sekel. Arkitekt för frökontrollanstaltens huvudbyggnad var Victor Fagerström.

6. BERGSHAMRA BY

Karl XV lät ca 1865 uppföra tre villor åt sina vänner intill Brunnsviken; Övre Karlsro samt Nedre Karlsro, som består av två villor placerade i flygelläge till Övre Karlsro. Villorna är uppförda i karaktäristisk schweizerstil och hyrdes ut som sommarbostäder. Runt sekelskiftet 1900 tillkom ytterligare några villor i vad som numera kallas Bergshamra by. Kvartersmark och park är q-märkta genom 1990 års detaljplan.

7. TIVOLI UDDE

Tivoli är en mycket naturskön lövträdsbeklädd landtunga som skjuter ut i Brunnsviken. Namnet är inspirerat av Gustav III:s italienska resa 1783-84. Ägaren Carl Philip Creutz anlitade kungens trädgårdsarkitekt Fredrik Magnus Piper, vars specialitet var engelsk trädgårdskonst, och som var intensivt sysselsatt med att iordningställa trädgårdarna på Haga och Drottningholm. Piper drog upp ritningarna för en engelsk park på Tivoli och började anläggningsarbetena på den östra kullen. En engelsk park borde enligt Piper naturligt ansluta till terrängen och locka fram de vackraste dragen i landskapet. Ritningar till Tivoliparken finns kvar, och alltjämt kan man med dem i handen orientera sig fram längs halvt igenvuxna stigar till de pittoreska utsiktspunkter som terrasserades fram för 200 år sedan. I parken finns graven efter den tyskfödde tonsättaren Joseph Martin Kraus.

8. BERGSHAMRA KOLONIOMRÅDE

1919 upplåts en del av Bergshamra gårds jord till en koloniträdgårdsförening som tillkommit på initiativ av en av pionjärerna inom koloniträdgårdsrörelsen, Anna Åbergsson. I det östra området står de nationalromantiska stugorna kvar på sina ursprungliga platser.

9. STOCKSUNDSTORP OCH ALNÄS

Stocksundstorp var ett torp under Bergshamra gård. Under 1700-talet blev det modernt bland förmögna stockholmare att skaffa sommarnöjen och Stocksundstorp blev platsen för flera sommarvisten på statligt arrende. Byggmästare A G Sällström friköpte området från staten 1889 och började stycka upp tomter. Bland annat det sammanhållna kvarteret Alnäs. Kvarteret är karaktäristiskt för tiden strax före sekelskiftet. Den har vackra paneler med dekorativa lövsågade listverk, verandor som vetter ut mot vattnet, utskjutande trapphus och lätta plåttak med vackert profilerade taktassar. Även de tidstypiska uthusen och sjöbodarna vid strandkanten har prytts med lövsågade listverk. I flera av husen finns också värdefull inredning bevarad från byggnadstiden.

KULTURHISTORISKT VIKTIGA MILJÖER

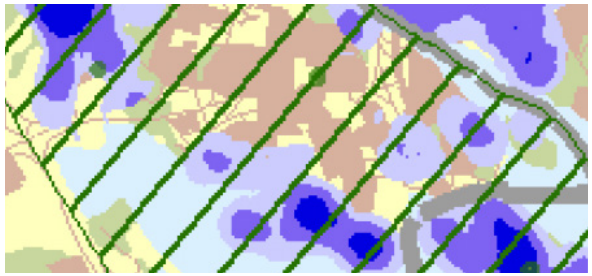
2.1 BIOLOGISK MÅNGFALD OCH NATURUPPLEVELSER

BERGSHAMRAVÄGEN SKAPAR EN BARRIÄR-EFFEKT MEN BRYTER INTE SPRIDNINGS-SAMBAND. FLERA VÄRDEFULLA BIOTOPER HAR IDENTIFIERATS

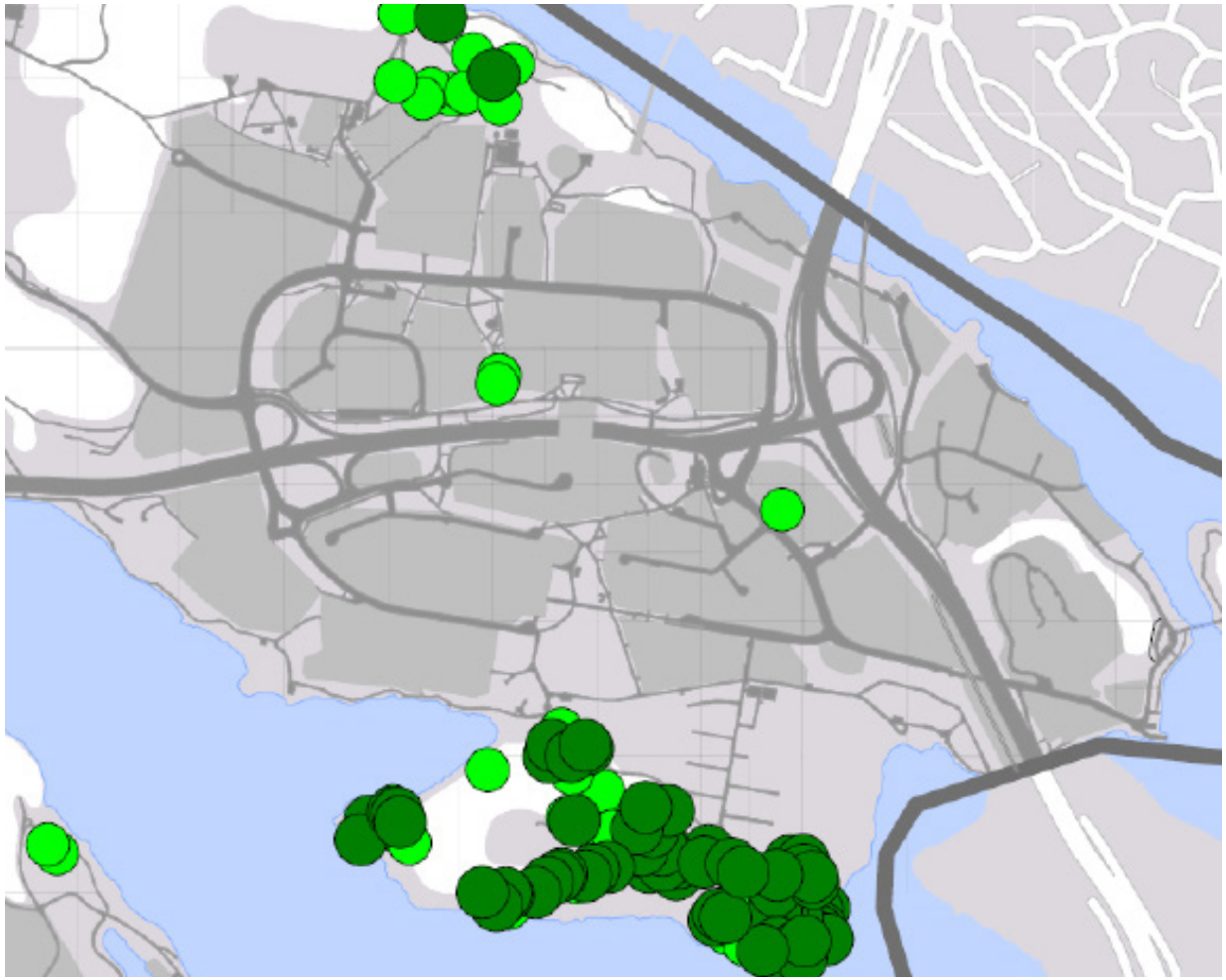
Analys: Värdefulla biotoper är ädellövskog, äldre barrskog, torr och fuktig gräsmark, samt våtmarker. Inom Bergshamra finns fragment av ädellövskog och barrskog. Inga spridningszoner går igenom området enligt Stockholms universitets analys av Nationalstadsparkens ekologiska infrastruktur (Stockholm Universitet). Trafikverkets åtgärdsprogram för barriäreffekter pekar ut Bergshamravägen som en barriär.

FRAGMENT AV ÄDELLÖVSKOG OCH BARR-SKOG BÖR BEVARAS

Slutsats: De identifierade fragmenten av ädellövskog och barrskog bör bevaras så långt som möjligt. Inga viktiga spridningszoner finns i stadsdelen.

INGA SPRIDNINGSKORRIDORER GÅR GENOM BERGSHAMRA

STORA OCH VIKTIGA EKAR I BERGSHAMRA

Ekar med omfång större än 50cm Ekar med mindre omfång än 50cm

BIOTOPKARTA ÖVER BERGSHAMRA

Ädellövskog | Övrig lövskog | Fuktlövskog | Blandskog | Övrig barrskog | Hygge/plantskog | Hällmarkstallskog | Öppen vattenyta | Öppen vattenyta med vass etc. | Många grova ädellövträd (>=4 stammar/ha)

Öppen/halvöppen fuktig gräsmark | Öppen/halvöppen frisk gräsmark | Öppen/halvöppen torr gräsmark | Hällmark | Odlingsmark | Gles bebyggelse 30–50% vegetation | Tät bebyggelse med inslag av vegetation (10–30%)

2.2 TYDLIGT OFFENTLIGT, GEMENSAMT, PRIVAT

FLERA DIFFUSA YTOR I OMRÅDET

Analys: Diffusa ytor är de ytor som en brukare eller användare av platsen ser som varken tydligt privat, en del av det gemensamt ägda eller det allmänna och tillgängliga offentliga rummet. Avsaknaden av entréer och otydligt gränssnitt runt bostadshus försvårar för brukaren att förstå vem som har rätt att använda marken. Det finns relativt många och koncentrerade diffusa ytor i Bergshamra. Kvarter och bebyggelse vänder sig till stor del inåt och skapar tomma ytor mot de gator och gångstråk som ligger placerade utanför. Tomma ytor skapar otrygga gångstråk och sociala miljöer. Exempelvis gäller det majoriteten av huskroppars baksidor i Bergshamra.

GÅRDAR, HÄCKAR OCH NY BEBYGGELSE KAN SKAPA TYDLIGARE TILLHÖRIGHET

Slutsats: Förtydliga de diffusa ytorna genom att befästa gränser genom inramning för att ge ytan ett högre värde och ökad användbarhet. Tydliggör övergången mellan gårdar, uteplatser och offentliga rum.

EXEMPEL PÅ DIFFUSA YTOR, SOM HAR EN OKLAR TILLHÖRIGHET, I BERGSHAMRA

UPPLEVD TILLHÖRIGHET (TERRITORIALITET) I BERGSHAMRA

Privata ytor Publika ytor Gemensamma ytor Diffusa ytor

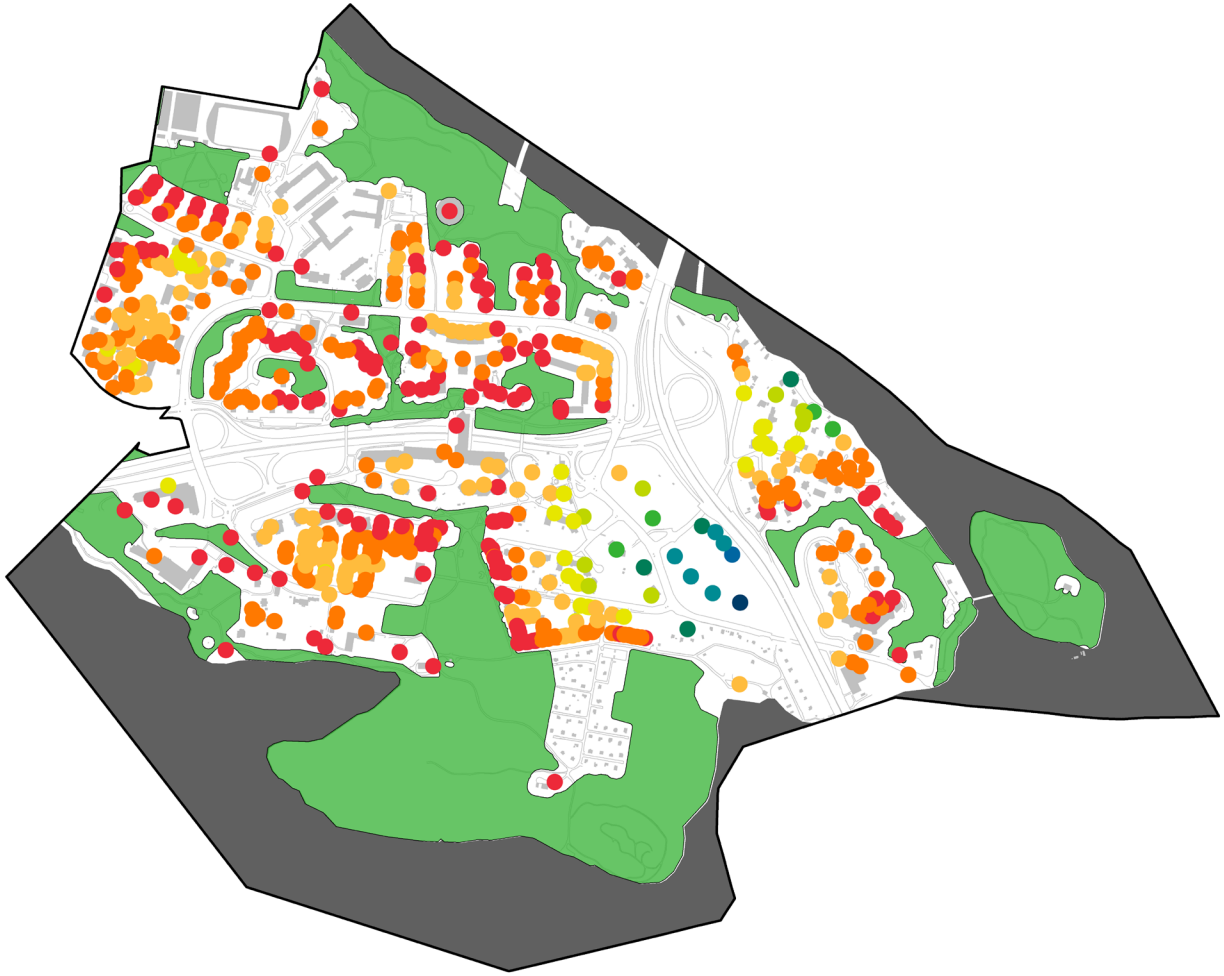
2.3 NÄRA GRÖNOMRÅDEN OCH REKREATION

STOR TILLGÅNG OCH NÄRHET TILL GRÖNOMRÅDEN

Analys: I Bergshamra finns stora allmänna grönområden totalt sett. Analysen visar på god tillgänglighet från entréer i stort sett hela Bergshamra. Majoriteten av bostäderna har mindre än 150 meter till närmaste grönområde. På ett fåtal platser är tillgängligheten lägre. Där finns dock stora gemensamma eller privata gröna ytor. Ett lägsta gränsvärde som används för tät stadsbebyggelse är >10 kvm grönyta per person, vilket i nuläget inte underskrids någonstans i stadsdelen. Andelen grönyta visar också att det finns stora grönytor inom promenadavstånd. Generellt gäller att närheten från bostaden är god och area grönyta per person är hög.

AREAN GRÖNOMRÅDE GER UTRYMME FÖR FÖRTÄTNING

Slutsats: Andelen grönytor och grönyta per person ger utrymme till förtätning utan att påverka tillgången till grönområden och natur inom gränsvärdet. Förtätning sker då inte på grönytor då dessa inte tas i anspråk genom försorg av Nationalstadsparkens lagstiftning. En förtätning är ändå önskad då den per automatik hamnar nära grönytor samtidigt som den höga nivån av grönyta per person ger stora möjligheter för förtätning.

GÅNGAVSTÅND TILL GRÖNOMRÅDE FRÅN ADRESSPUNKTER, I METER

0 - 50 | 50 - 100 | 100 - 150 | 150 - 200 | 200 - 250 | 250 - 300 | 300 - 350 | 350 - 400 | 400 - 450 | 450 -

KVADRATMETER GRÖNYTA PER PERSON INOM 1000M

45 - | 40 - 45 | 35 - 40 | 30 - 35 | 25 - 30 | 20 - 25 | 15 - 20 | 10 - 15 | 5 - 10 | 0 - 5

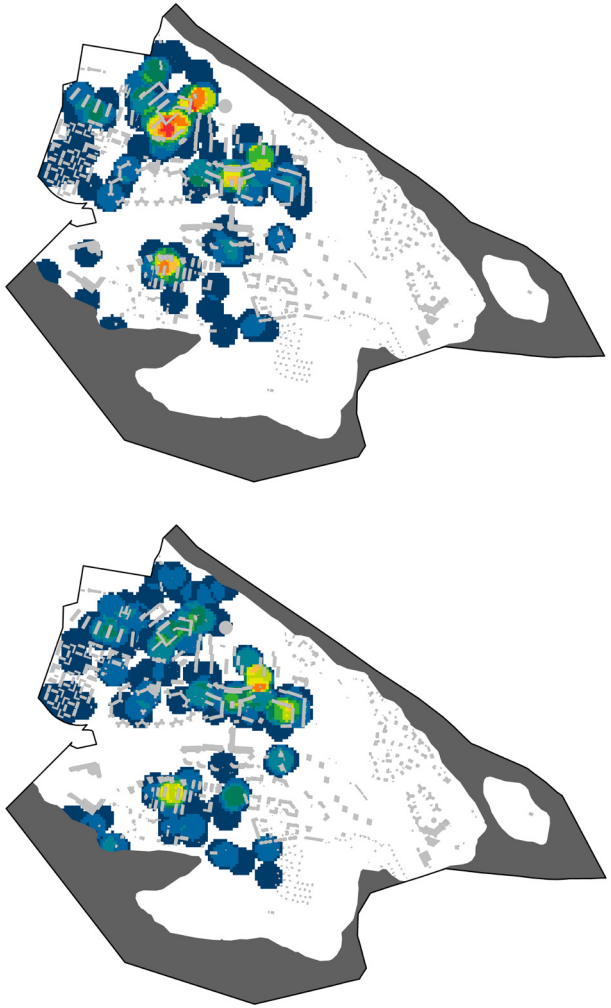
2.4 PLATSER MED KVALITETER FÖR ALLA

KVALTATIV UTEVISTELSE SAKNAS I CENTRUM

Analys: Vistelseobservationerna visar på tydliga koncentrationer kring skolan i norr samt på dagis och lekplats i söder. Sociotopkarteringen påvisar att det finns tydliga grönvärden i södra Bergshamra samt Bockholmen. Även en viss koncentration av värden finns nära Bergshamraskolan samt grönområden nära Edsviken. Vistelsevärden saknas kring centrum. Webbkartorna på nästa sida exemplifierar platser som utpekats av deltagare av webbportalen Bästa Bergshamra. De visar vilka platser besökare tycker om inom olika kategorier. Från webbkartorna går det att urskilja att platskvaliteterna nästan uteslutande korrelerar med att de upplevs som trevliga grönområden.

SKAPA ÖKADE VISTELSEVÄRDEN FÖR ATT TILLGODOSE KVALITETER FÖR ALLA

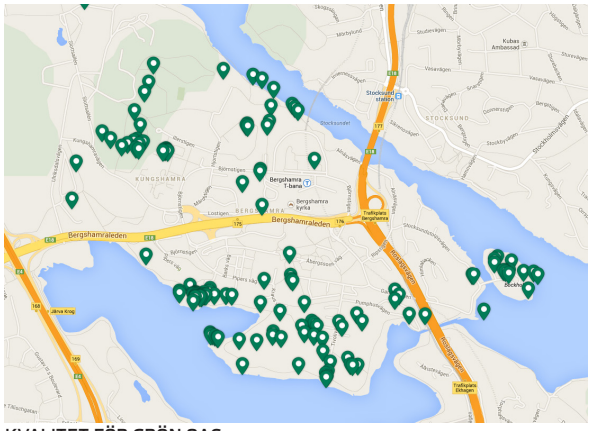
Slutsats: Centrum behöver ökade vistelsevärden. Bergshamravägen skapar en tydlig barriärzon mellan norra och södra Bergshamra som bör överbryggas. Möjligheter till barnlek, planteringar och sittplatser är exempel på små åtgärder som eftersöks på Bergshamra Torg för att skapa kvaliteter som är tillgängliga för alla.

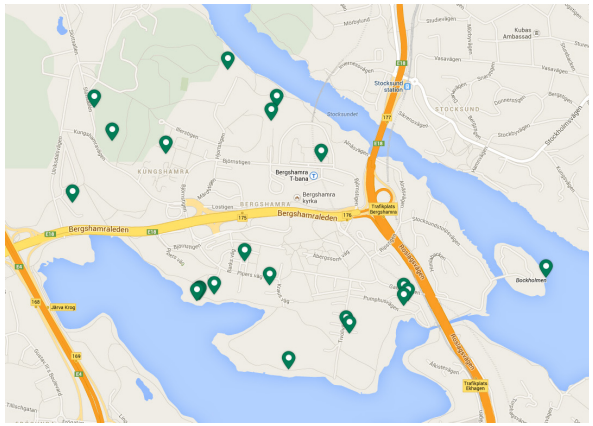
VISTELSEOBSERVATIONER, VARDAG ÖVERST, HELGDAG UNDERST, SKALA I ACKUMULATION

HÖG MEDEL LÅG INGEN

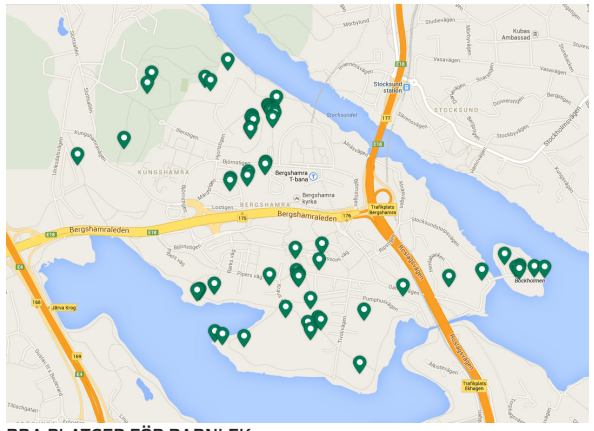
PLATSKVALITETER FRÅN WEBBFORUMET

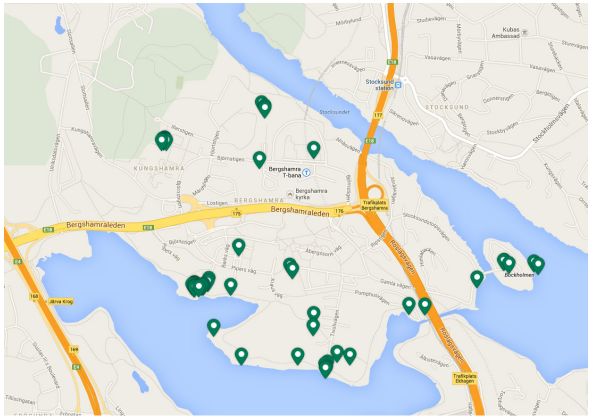
KVALITET FÖR GRÖN OAS

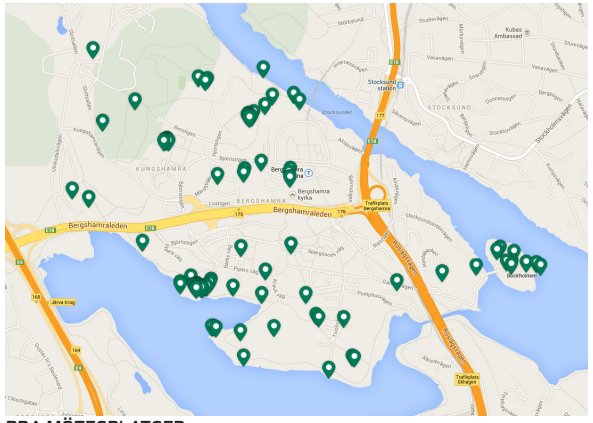
FINA BLOMMOR OCH PLANTERINGAR

BRA PLATSER FÖR BARNLEK

BRA SITTPLATSER

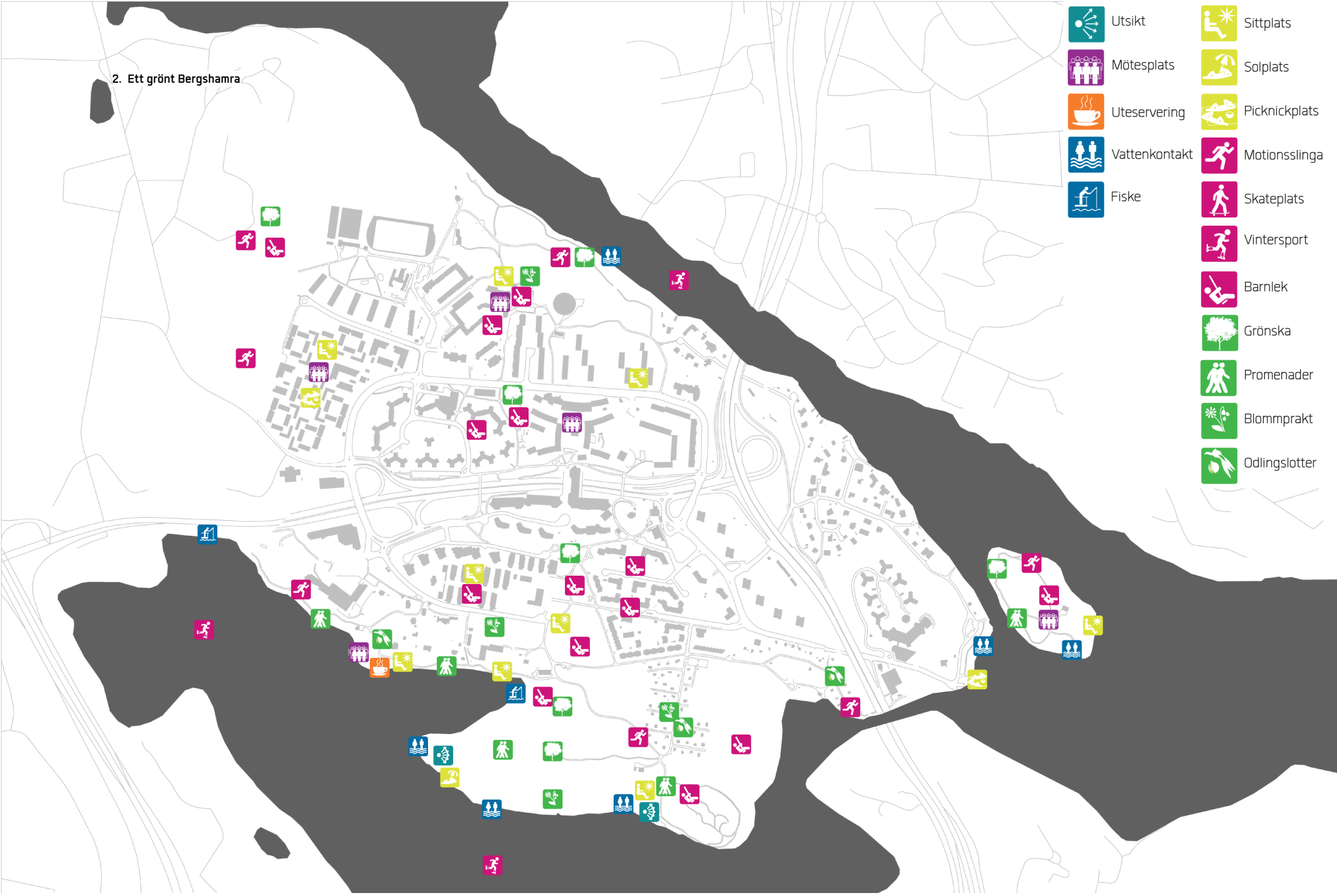

BRA MÖTESPLATSER

BRA MÖJLIGHET FÖR VINTERSPORT

2. Ett grönt Bergshamra

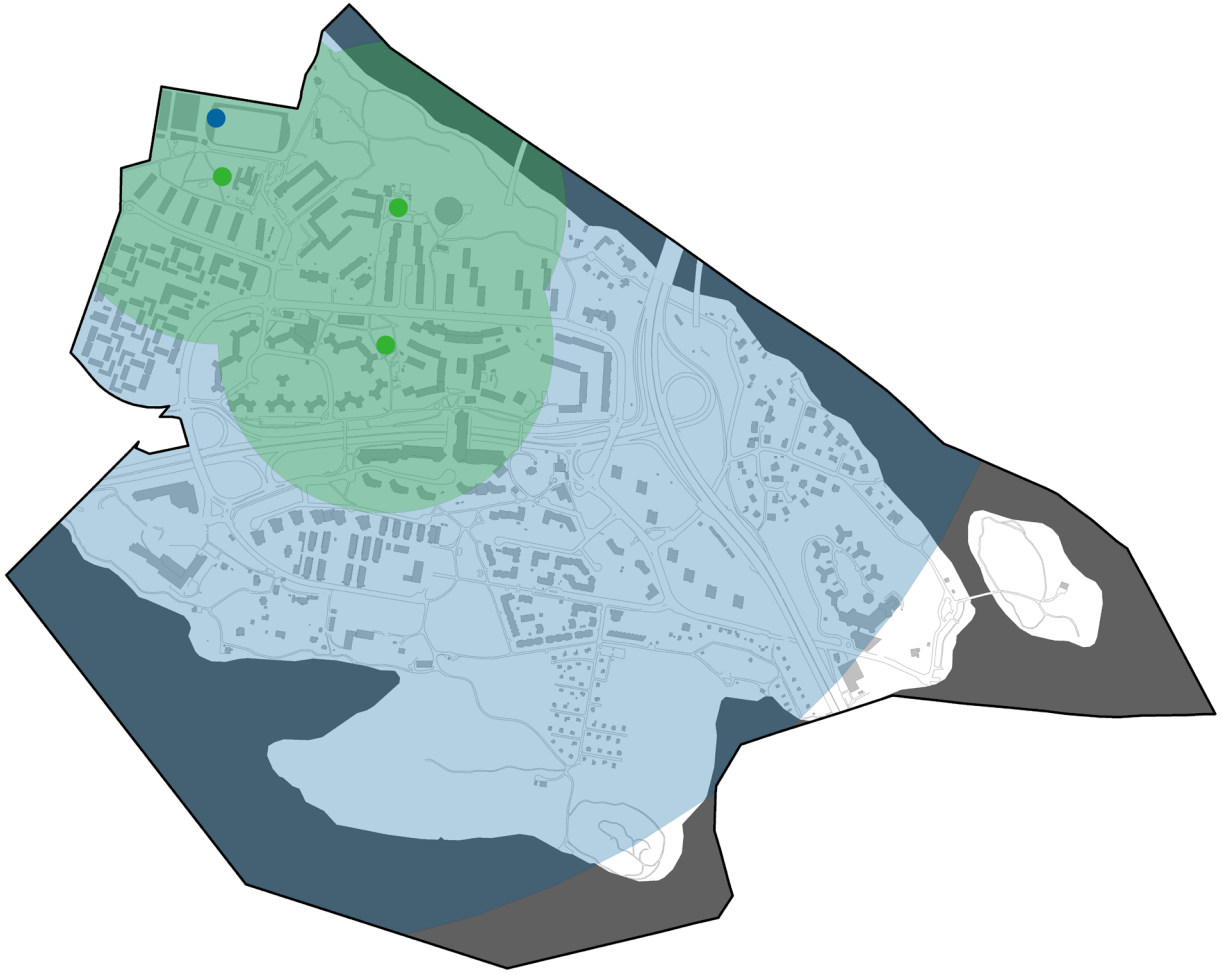
2.5 NÄRA TILL LEK OCH IDROTT

TRE LEKPLATSER MEN ENDAST I NORRA BERGSHAMRA

Analys: Idrottsplatsen lokaliserad i nordvästra delen av stadsdelen har ett täckningsområden som nästan uppgår till hela Bergshamra. I Bergshamra finns cirka 820 barn i åldern 0-9 enligt befolkningsuppgifter från Solna stad. Beräknat att det går cirka 240 barn per lekplats behöver området ~3,5 lekplatser totalt. I Bergshamra finns för tillfället 3 kommunalt ägda lekplatser. Som tidigare nämnt så efterfrågar förskolor i södra Bergshamra tillgång till en kommunal lekplats. Idag används privatägda lekplatser, vilket skapat konflikter med bostadsrättsföreningar i området.

DET BEHÖVS LEKPLATS I SÖDRA BERGSHAMRA

Slutsats: För de kommunala lekplatserna saknas det täckning i södra Bergshamra. Där behövs det en lekplats.

LEK- OCH IDROTTSPLATSER, UPPTAGNINGSOMRÅDE

Kommunala lekplatser, 300 meter Idrottsplats, 1500 meter

3.1 EN SAMMANKOPPLAD STADSDEL

BERGSHAMRAVÄGEN DELAR BERGSHAMRA OCH GÅNGBROAR KOPPLAR DÅLIGT

Analys: Bergshamra är tydligt uppdelad i två separata enklaver. Integrationsanalysen som visar hur väl integrerad varje länk är mot angränsande länkar påvisar att det finns två potentiellt starka gator. Trots flera broar över Bergshamravägen visar analysen att mycket kan göras för att skapa en välintegrerad koppling mellan söder och norr. Idag är övergångarna brutna eller otydliga, vilket leder till diffusa uppbrutna stråk. Analysen av närheten till tunnelbaneuppgångarna i gatunätet visar att stora delar av Bergshamra ligger inom 1 000 meter, vilket tyder på relativt god tillgänglighet till kommunikationer.

KOPPLA SAMMAN NORRA OCH SÖDRA SIDAN

Slutsats: Det finns ett stort behov av att koppla ihop södra och norra Bergshamra. Genom att lokalisera ett huvudstråk som sammankopplar de två mest integrerade gatorna och samtidigt överdäckar barriären som utgörs av Bergshamravägen skapas möjligheter för att sammanbinda norra och södra Bergshamra.

RUMSLIG INTEGRATIONSANALYS (R3 SPACE SYNTAX)

3,00 – 4,71 2,81 – 3,00 2,62 – 2,81 2,43 – 2,62 2,24 – 2,43 2,06 – 2,24 1,87 – 2,06 1,68 – 1,87 1,51 – 1,68 0 – 1,51

3.2 TRYGGA LEVANDE GÅNGSTRÅK

FLERA STRÅK UPPLEVS OTRYGGA

Analys: Otrygga och dåligt utformade platser för gående existerar i hög grad utanför de olika bostadsenklaverna i Bergshamra. Det är relativt vanligt att analysen påvisar sådana ytor i områden med hus i park-karaktär. Specifikt gäller detta för de ytor som används till blandtrafik, där man separerat bullerskapande trafik från bostadsbebyggelse. Dessa ytor visas i blått och bör ha prioritet vid omvandling för att skapa ett gaturum med högre trygghet och anpassning för gående och cykel. Enligt webbenkäten påpekas bristen på bra belysning och otydlig prioritering av cykelvägar, vilket skapar en känsla av otrygghet på gångvägar.

ÖKA KÄNSLAN AV TRYGGHET GENOM NY BEBYGGELSE OCH ÖKAD AKTIVITET PÅ MARKPLAN

Slutsats: Genom att bebygga längs med nuvarande blåfärgade ytor skapar man ett bättre gaturum för gående och cykel. Flödesanalysen visar också att det finns höga flöden längs dessa ytor. Framförallt är länken mellan norra tunnelbaneuppgången och studentområdet Kungshamra längs Björnstigen en länk med hög potential för att både kunna förtäta och öka tryggheten på.

EXEMPEL PÅ STRÅK LÄNGS CENTRUMENTRÉER, BERGSHAMRA TORG

EXEMPEL PÅ STRÅK LÄNGS ENTRÉER, BJÖRNSTIGEN VID BERGSHAMRA C

EXEMPEL PÅ STRÅK LÄNGS FASADER, I STUDENTOMRÅDET KUNGSHAMRA

EXEMPEL PÅ STRÅK I GRÖNOMRÅDE, PARK VÄSTER OM BERGSHAMRA C

EXEMPEL PÅ STRÅK UTAN ENTRÉ- ELLER FASADKONTAKT, BJÖRNSTIGEN

Längs butiksentréer
Längs entréer
Längs fasader
I grönområden
Utan entré- eller fasadkontakt

3.3 TRAFIKSÄKER STADSMILJÖ

RELATIVT TRAFIKSÄKER MILJÖ

Analys: I Bergshamra finns en uppdelad struktur med stor andel frirum inom de olika bostadsområdena. Björnstigen bryter upp den relativt trafiksäkra miljön som råder inom bostadsområdena. Gatan har formen av ett integrerat trafikrum som används som både buss- och genomfartsgata samtidigt som den fungerar som ett huvudstråk för gående och cyklande från västra Bergshamra. Trafikytorna för motorfordon är dominerande på just denna sträckning och delar av gående i en mer integrerad södra del och en mer exkluderad norra del runt Bergshamra Torg.

FÖRBÄTTRA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FOTGÄNGARE

Slutsats: Förbättra och förtydliga övergångar mellan existerande frirum och transportrum genom att bygga dem efter gåendes behov. Det innebär en tydligare prioritering av sammanhållna ytor för gående och cyklister vid korsande av Björnstigen. Gatan bör göras om till 30-sträcka för att minska buller och förtydliga de gåendes roll. Hastighetssäkring görs exempelvis genom förhöjda övergångsställen och avsmalning av gatubredd, gärna i kombination med breddning av trottoar och cykelbana.

EXEMPEL PÅ FRIRUM, PARKVÄG NÄRA BERGSHAMRA TORG

EXEMPEL PÅ INTEGRERAT FRIRUM, CARL MALMSTENS VÄG

EXEMPEL PÅ MJUKTRAFIKRUM, CARL MALMSTENS VÄG

EXEMPEL PÅ INTEGRERAT TRANSPORTRUM, BJÖRNSTIGEN

EXEMPEL PÅ TRANSPORTRUM, BERGSHAMRAVÄGEN

KATEGORISERING AV GATURUM
KAPITELRUBRIK / 56
Frirum Integrerat frirum Mjuktrafikrum Integrerat transportrum Transportrum

3.4 GENA SÄKRA CYKELSTRÅK

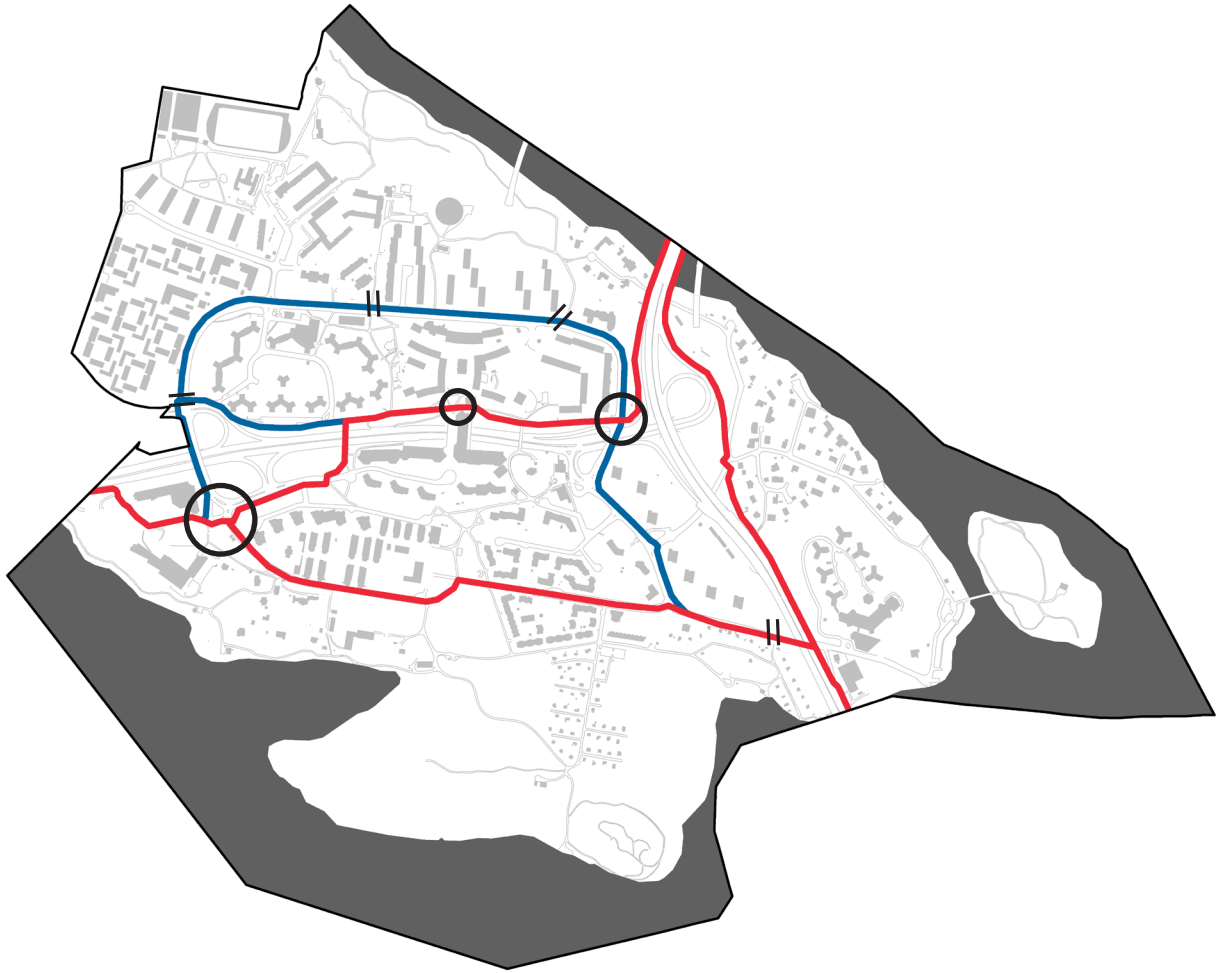
VARIERANDE SÄKERHET MELLAN CYKELSTRÅKEN

Analys: Det regionala cykelnätet har god standard med separerade banor genom stadsdelen. Den norra kopplingen håller högre standard än den södra där cykelstråket delar plats med gångtrafik samt svår brant och överfart vid Ålkistan. Det lokala cykelnätet har vissa brister med överfarter som inte är säkra då de korsar busstrafik och gator med relativt höga trafikvolymer.

I webbenkäten framkom att cykelbanan som går längs norra sidan av Bergshamravägen och cykel-/gångbroarna över från södra sidan upplevs som osäkra. Speciellt då dessa används av många barn för att ta sig till skolan. Hastighetssänkande åtgärder föreslogs för att öka säkerheten.

PRIORITERA CYKLISTER OCH FOTGÄNGARE I TRAFIKRUMMET

Slutsats: Förbättringar bör göras genom att tydligt prioritera cyklister och gående vid korsningar och konfliktpunkter i det regionala cykelnätet. Förhöjda korsningar kan vara en god lösning för att försäkra att bilar och bussar saktar in vid cykelöverfarter. Då Björnstigen är belagd med busstrafik är det extra viktigt att utformningen fungerar väl för denna trafik samtidigt som den ger fullgod säkerhet för cyklister att korsa vägen.

CYKELNÄT I BERGSHAMRA

Regionalt cykelnät | Lokalt cykelnät | Konfliktpunkter mellan trafikslag | Övergångar i behov av hastighetssäkring

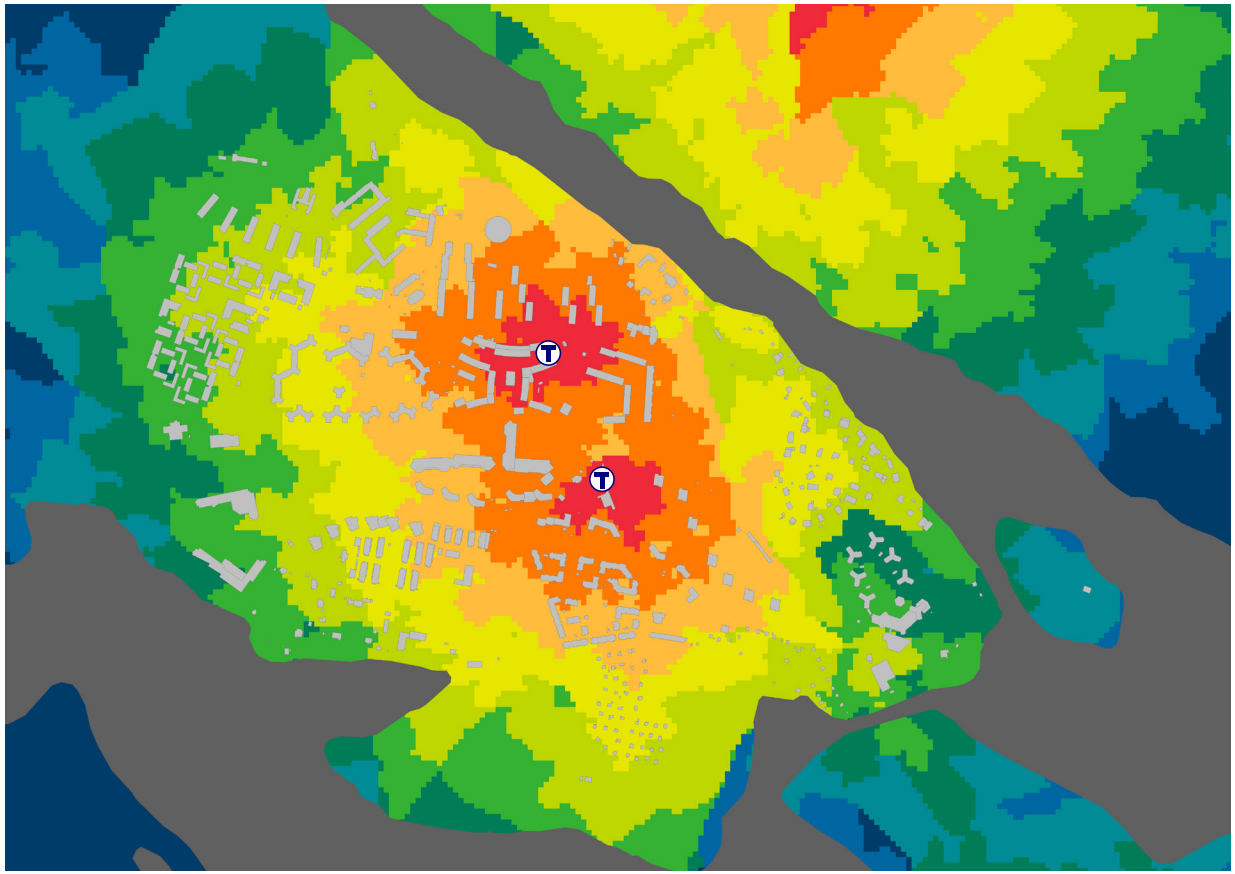
3.5 LÄTTILLGÄNGLIG KOLLEKTIVTRAFIK

GOD KOLLEKTIVTRAFIKFÖRSÖRJNING IDAG

Analys: Bergshamra är relativt välförsörjt med kollektivtrafik. Med tunnelbana nås centrala Stockgolm enkelt samtidigt som Solna C nås med buss. Med en framtida tvärbaneförbindelse mot Solna C ökar kollektivtrafikens attraktivitet. Detsamma gäller en eventuell förlängning av tunnelbanan från Arenastaden mot Bergshamra.

INTEGRERA TVÄRBANA OCH TUNNELBANA I STADSUTVECKLINGEN

Slutsats: Det är viktigt att uppgångar och entréer till ny tvärbana och tunnelbana ligger så i staden att de är tillgängliga, trygga och trivsamma. En kollektivtrafikentré ger alltid goda förutsättningar att skapa levande mötesplatser.

3.6 TILLGÄNGLIGHET MED BIL

LÅG BELÄGGNINGSGRAD PÅ PARKERINGAR

Analys: Den genomförda räkningen av parkerade bilar visar att stadsdelen har god tillgång till lediga parkeringsplatser i attraktiva lägen. Eftersom dessa parkeringsplatser har låg beläggningsgrad kan marken istället användas mer effektivt. Detta ger utrymme för både bättre offentliga rum och nya bostäder.

EFFEKTIVISERA PARKERINGEN

Slutsats: Det går sannolikt att bygga på befintliga parkeringsytor och effektivisera markutnyttjandet utan att påverka grönytor. Ett gränsvärde för beläggningsgraden bör upprättas som ligger mellan 80-95 %. Parkeringstalet bör ha ett gränsvärde kring 4-5 platser per 1000 BTA, vilket motsvarar ca 0,5 per lgh.

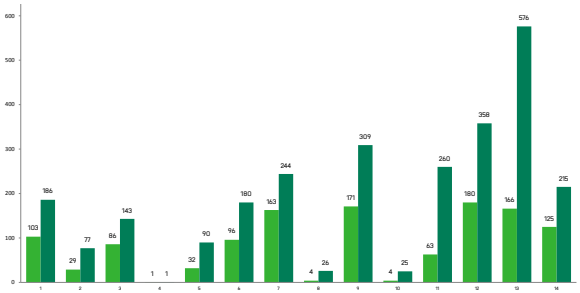

DIAGRAM: SNITT TILLGÄNGLIGA OCH UPPTAGNA P-PLATSER

Upptagna platser Totalt antal platser

BELÄGGNINGSGRAD AV PARKERINGSPLATSER INDELAT PÅ STÖRRE OMRÅDEN, I PROCENT

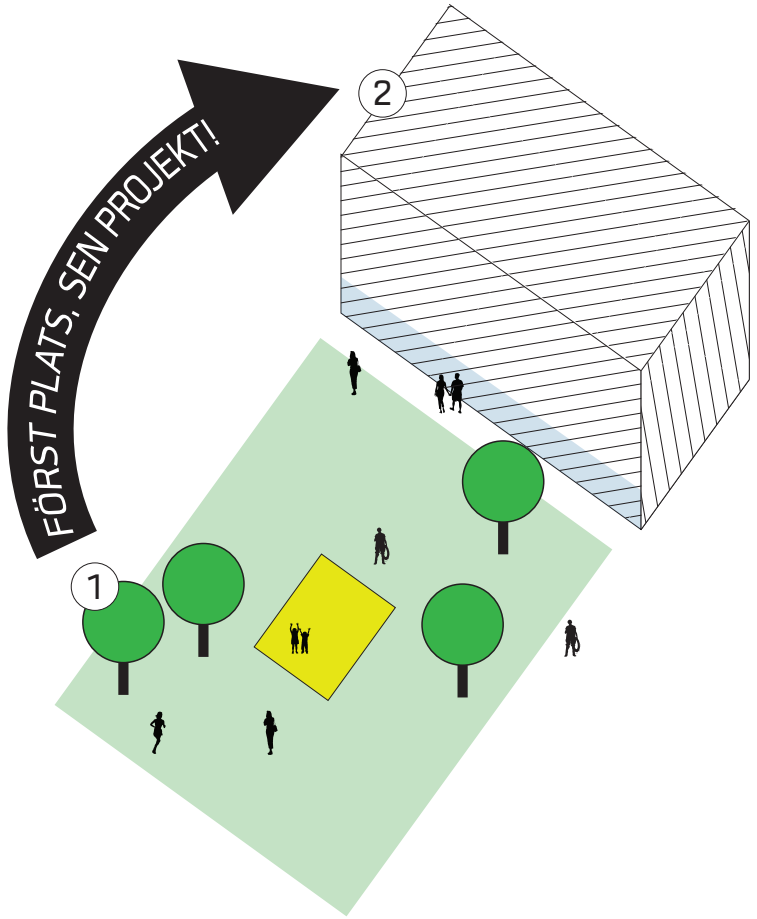
90 - 100 80 - 90 70 - 80 60 - 70 50 - 60 40 - 50 30 - 40 20 - 30 10 - 20 0 - 10

3. Ett promenadvänligt Bergshamra

ANTAL PARKERINGSPLATSER PER 1000 BTA

0 – 4 4 – 5 5 – 6 6 – 7 7 – 8 8 – 9 9 –10 10 – 12 12 – 14 14 –

I detta kapitel beskivs det förslag till utveckling av Bergshamra som är slutsatsen av analyserna. Denna utvecklingsstrategi består av en strtukturplan, tre planstrategier och tre platsstrategier.

5. STRATEGI

STRUKTURPLAN

Denna utvecklingsstrategi har tagits fram i samarbete med stadens olika förvaltningar, bostadsstiftelsen Signalisten och andra berörda parter. Viktigast har samarbetet varit med Bergshamraborna genom dialogaktiviteter på Bergshamra Torg, via webbdialogen och möten med lokalföreningar som finns i stadsdelen. Utgångspunkterna för denna strategi redovisas i de analyser av stadsmiljö, service, trafik, natur och kultur som genomförts av stadsdelen.

EN STRUKTURPLAN MED TRE PLANSTRATEGIER OCH TRE PLATSSTRATEGIER

Utvecklingsstrategin består av en strukturplan, tre planstrategier och med tre platsstrategier.

Strukturplanen redovisar helheten med nya och befintliga gator, platser och kvarter och den slutgiltiga struktur som stadsdelen får när allt är utbyggt.

Planstrategierna beskriver hur helheten byggs upp utifrån de tre huvudmålen.

1. Ny täthet för ett livskraftigare Bergshamra

2. Nya parker och platser för ett grönare Bergshamra

3. Nya stråk för ett promenadvänligare Bergshamra

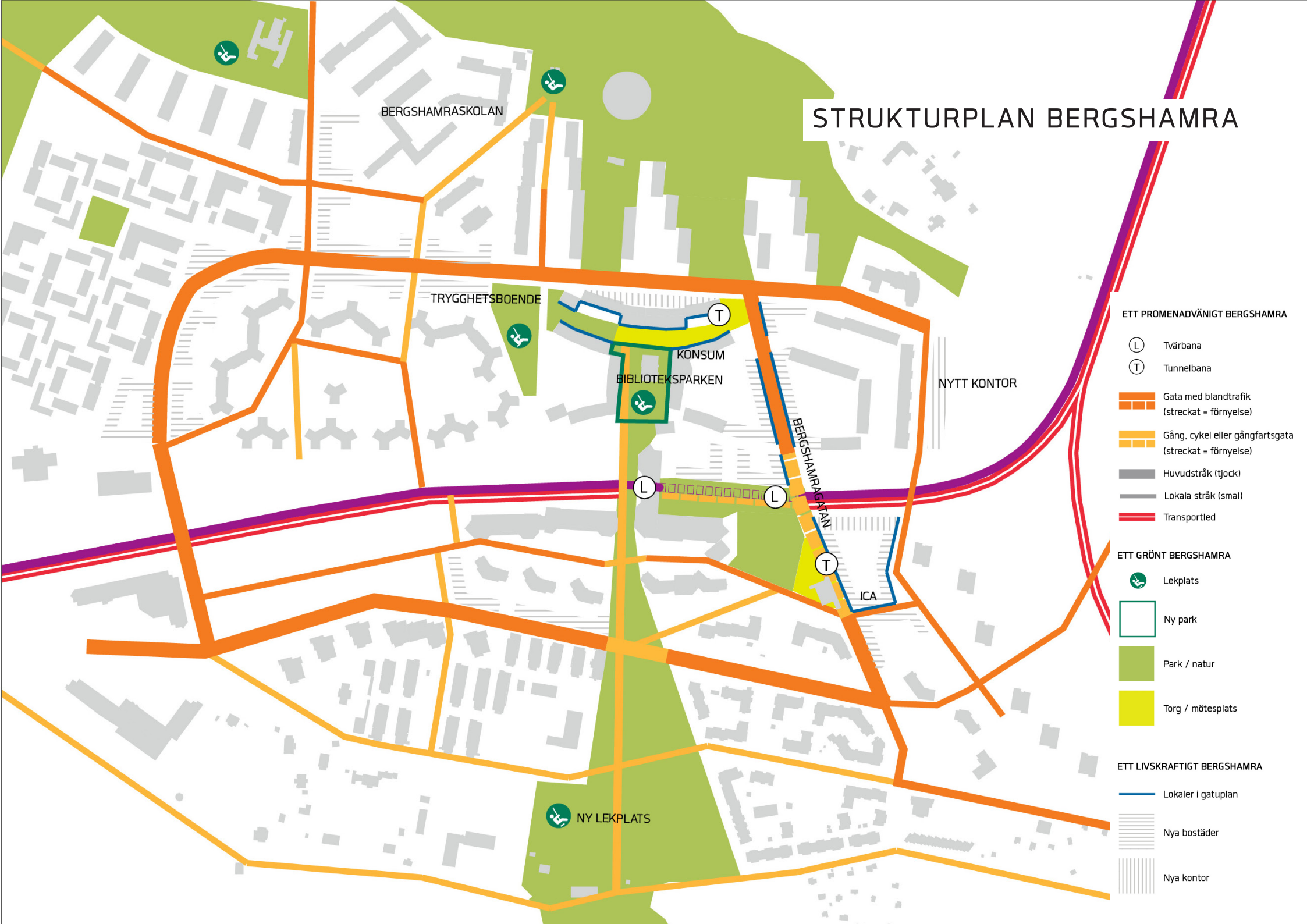
Platsstrategierna beskriver hur utvecklingsprocessen bör drivas genom att utgå från och skapa offentliga platser - det är så kallad ”placemaking”.

- Ett grönare och mysigare centrum
- Överdäckning med park och gågata
- Björnstigen blir småstadsgata

FRAMTIDSBILD AV NYA ÖVERDÄCKNINGE FRÅN SÖDRA BERGSHAMRA SETT

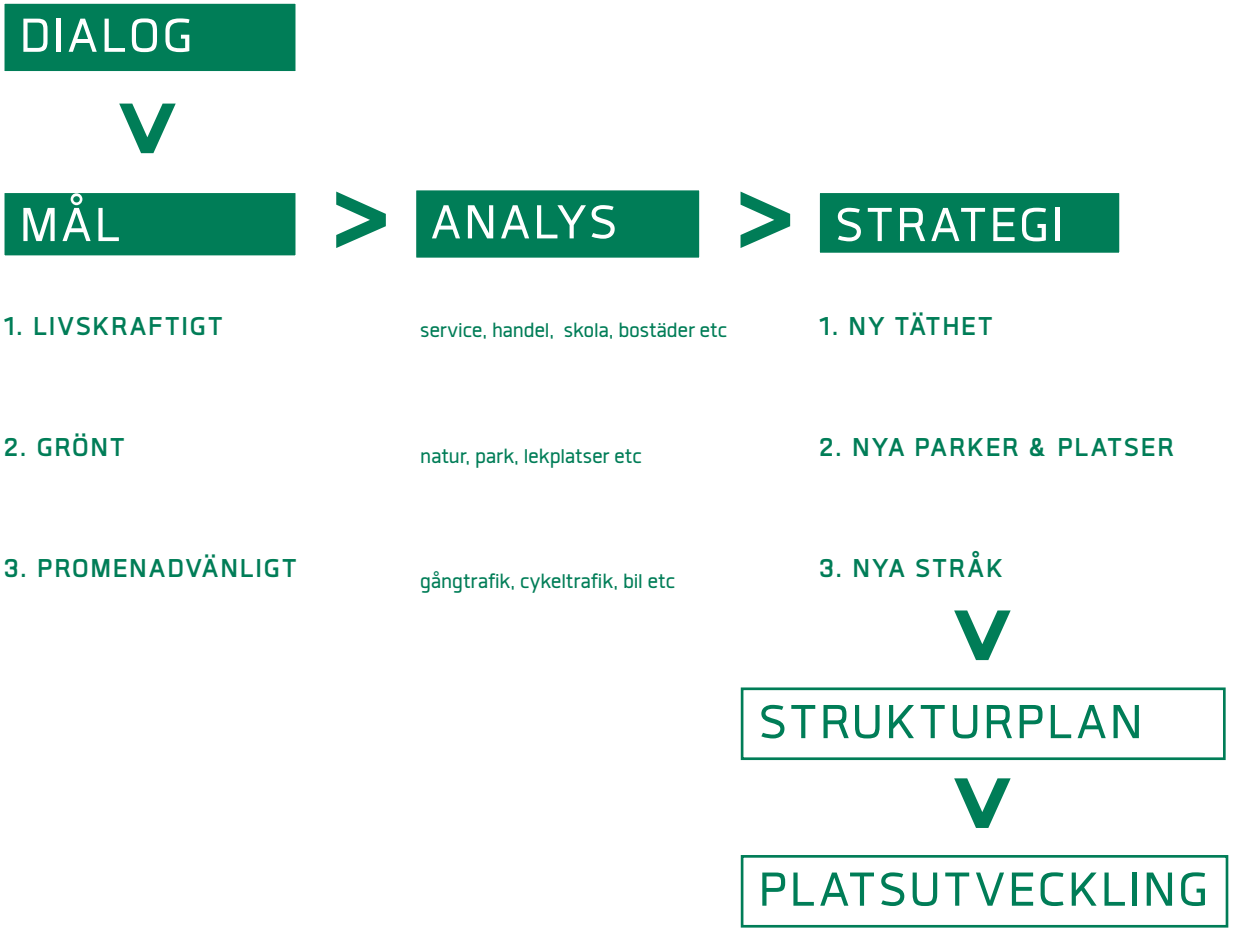
STRUKTURPLAN BERGSHAMRA

TRE PLANSTRATEGIER

Utifrån uppdraget och de behov som finns i stadsdelen föreslås ett antal förbättringar som alla är intimt sammanlänkade med varandra. Det krävs exempelvis både fler Bergshamrabor och en sammanlänkad offentlig miljö som uppmuntrar gående för att en utvecklad service ska kunna bära sig. Genomförandet av en överdäckning är beroende av de exploateringsintäkter som nya bostäder ger. En utveckling av stadsdelens gröna rum, med fler parker och stråk som knyter samman nationalstadsparkens delar förutsätter en överdäckning. Således är det ett helhetspaket som föreslås för att på både kort, medellång och lång sikt använda och utveckla de goda förutsättningar som Bergshamra har.

De tre planstrategierna utgår från de tre övergripande målen - *livskraftigt, grönt, promenadvänligt.*

1. NY TÄTHET FÖR ETT LIVSKRAFTIGARE BERGSHAMRA

För att skapa ett stabilare underlag för service och en större mångfald av bostadstyper föreslås ny bebyggelse, både bostäder och kontor och nya lokaler i gatuplan för både offentlig och kommersiell service.

1 300–1 500 NYA BOSTÄDER MEN FORTFARANDE GLESBEBYGGT

Den förslagna bebyggelsen är mellan 4 och 5 våningar i den småstadsskala som karaktäriserar Bergshamra idag. På fastighetsmark innebär detta ett exploateringstal på 1,5 - 2.0. Detta innebär ca 140 000 kvm BTA eller ca 1300-1500 nya bostäder, HR, BR, studentboende, trygghetsboende och LSS. Tätheten ökar något men Bergshamra förblir glesbebyggd, jmf. 1/5 av innerstadens täthet eller 1/3 av centrala Solna.

2 700 NYA BOENDE INNEBÄR +16%

De nya bostäderna innebär ungefär 2 700 nya boende i Bergshamra, beroende på hur sammansättningen blir av lägenhetsstorlekar. Dessa innebär en ökning av befolkning i Berghamra med 16 % från 8400 till 11 100. Detta nya underlag kan förväntas ge ett ett mer stabilt underlag för den lokala servicen.

900 NYA ARBETSPLATSER

I centrala lägen där bostäder inte är lämpligt på grund av trafikstörningar nära motorvägen kan istället arbetsplatser byggas. Fler arbetsplatser skapar nya arbetstillfällen och stärker underlaget för service i stadsdelen.. Den samlade lokalytan som kan byggas är ca 22 000 kvm, vilken motsvarar ca 900 arbetsplatser. De nya kontorslokalerna har 50-100 meters gångavstånd till tunnelbanan och en eventuell ny tvärbanestation.

FLER BUTIKER OCH VERKSAMHETER

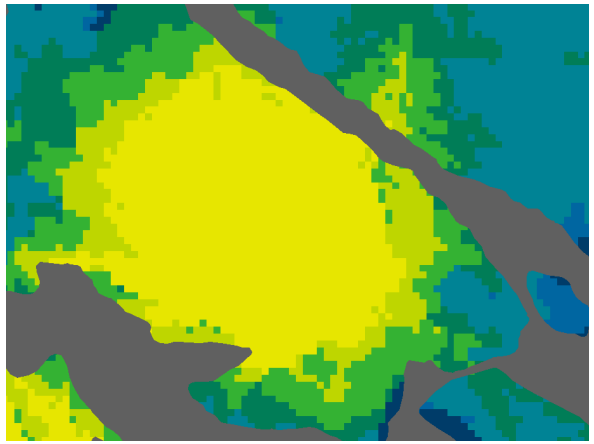
Med fler Bergshamrabor skapas förutsättningar för ett bättre utbud i stadsdelen. Efterfrågade verksamheter såsom kafé, tipsbutik och blomsteraffär förslås vid Bergshamra Torg, tillsammans med ny torghandel. I södra Bergshamra skapas plats för en större ICA-butik, som ersätter dagens.

UTVECKLAD SKOLA OCH FÖRSKOLA

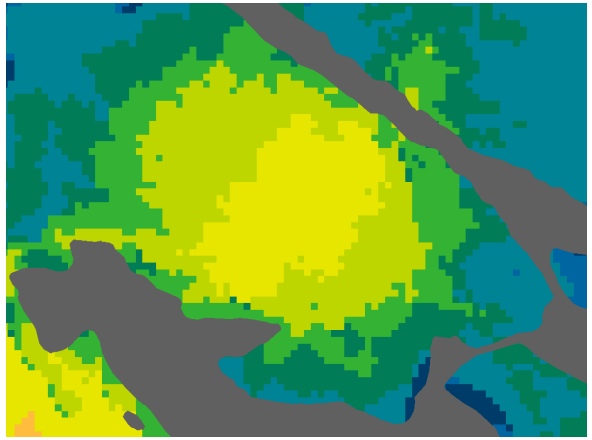
Fler bostäder, som också tillför Bergshamra efterfrågade större lägenhetsstorlekar, skapar förutsättningar för fler barnfamiljer i stadsdelen. Detta är viktigt för att bibehålla och ytterligare utveckla Bergshamraskolan som en trygg skola med hög kvalitet. Bergshamraskolans nuvarande lokaler ska, liksom idag, användas för olika förskole-, skol-, fritids- och ungdomsverksamheter..

FORTSATT SATSNING PÅ BIBLIOTEK OCH IDROTT

Fler Bergshamrabor skapar förutsättningar för att fortsatt satsa på biblioteket som stadsdelens hjärta med god kvalitet och generösa öppettider. Detta gäller också exempelvis Bergshamra idrottsplats, som är en välbesökt plats.

BERGSHAMRAS TÄTHET MED STRUKTURPLAN

BERGSHAMRAS TÄTHET IDAG

BEFOLKNINGSTÄTHET (BOENDE OCH ARBETANDE IN OM 1000 M)

60 000 - 120 000 | 30 000 - 60 000 | 15 000 - 30 000 | 10 000 - 15 000 | 8 000 - 10 000 | 6 000 - 8 000 | 4 000 -6 000

2. NYA PARKER OCH PLATSER FÖR ETT GRÖNARE BERGSHAMRA

För att skapa ett grönare Bergshamra, med bevarad biologisk mångfald, ökad närhet till offentliga parker och lekplatser förslås nya grönstråk, parker och lekplatser.

NYA BIBLIOTEKSPARKEN

Det första som utvecklas i Bergshamra är den nya Biblioteksparken vid torget. Att föra in grönska, lekplatser och picknickytor i centrum är starkt efterfrågat av Bergshamraborna. Biblioteksparken blir också en ny port till Nationalstadsparken - en kunskapsport där man lämpligen kan ha information om parkens historia och natur. Från parken går redan idag ett obrutet parktråk över Bergshamravägen genom södra Bergshamra ut mot Brunnsviken,

PARK PÅ ÖVERDÄCKNINGEN

Bergshamravägen föreslås delvis överdäckas med en ny park. Parken hamnar mitt mitt i Bergshamra och ovanpå en eventuell ny Tvärbanestation. Kring parken står redan idag stora lövträd som kommer att rama in den nya parken som för lek och picknickytor.

BÄTTRE NORRA BERGSHAMRA TORG

Den östra delen av Bergshamra Torg är idag till stora delar en parkeringsplats. Denna del görs om till bilfria torgytor med blomsterplanteringar och marknadsplats, samt början på nya Bergshamragatan.

NYTT TORG I SÖDRA BERGSHAMRA

I andra änden av nya Bergshamragatan skapas ett nytt torg i anslutning till tunnelbaneuppgången och ett nytt ICA i det nya kvarteret här.

NY LEKPLATS I SÖDRA BERGSHAMRA

En ny lekplats anläggs i södra Bergshamra i anslutning till det gröna parkstråk som kopplar ut till Brunnsviken och Nationalstadsparkens natur.

8000 KVM NY PARK OCH NÄRHETEN TILL GRÖNSKA BESTÅR EFTER FÖRTÄTNING

De nya parkytorna utgör ca 8000 kvm. Föreslagna byggnader ligger på ca 12 000 kvm grönyta, varav flera är bullerutsatta längs Bergshamravägen. Den goda närheten till grönområden bibehålls. De flesta har ett grönområde inom 100 meter och knappt någon bostad har längre än 300 meter. Kvadratmeter grönyta per person kommer fortfarande att vara ca 30-50, vilket 5-10 högre än i innerstaden eller centrala Solna

GÅNGAVSTÅND TILL GRÖNOMRÅDE MED STRUKTURPLANEN

GÅNGAVSTÅND TILL GRÖNOMRÅDE IDAG

GÅNGAVSTÅND TILL NÄRMASTE GRÖNOMRÅDE

-50 m | 50-100 m | 100-150 m | 150-200 m | 200-250 m | 250-300 m | 350-400 m | 400-450 m | 450-500 m | 500- m

3. NYA STRÅK FÖR ETT PROMENADVÄNLIGARE BERGSHAMRA

PARTIELL ÖVERDÄCKNING KOPPLAR SAMMAN STADSDELEN.

För att skapa förutsättningar för att koppla samman norra och södra Bergshamra och minska Begshamravägens barriäreffekt föreslås en överdäckning öster om If-huset. Eftersom överdäckningen läggs i den punkt där det är närmast mellan stadsdelens två delar skapas en stark koppling dem emellan och dagens tudelning övervinns. Den valda platsen för överdäckningen ger stora vinster för stadsmiljön och stadsmässigheten i Bergshamra, samtidigt som den bedöms vara tekniskt och ekonomiskt genomförbar. Sträckan som överdäckas är begränsad och det sker ingen byggnation på överdäckningen. Dessutom bedöms överdäckningen kunna finansieras med de exploateringsintäkter som skapas, under förutsättning av att strategins bebyggelseförslag i sin helhet genomförs.

NYA BERGSHAMRAGATAN BLIR CENTRALT STRÅK

Den nya gågatan Bergshamragatan som föreslås mellan norra och södra centrum kopplar ihop centrumen men också hela Bergshamra, vilket syns i analysen. Genom att den nya gatan dras rakt direkt mellan de viktigaste gatorna och de viktigaste målpunkterna och två nya torgplatser så kommer den nya gågatan bli ett centralt stråk som knyter samman Bergshamraborna på ett konkret och integrerat sätt.

GÅENDE OCH CYKLISTER PRIORITERAS

Den nya gågatan prioriteras för gående och cyklister. Den blir en körbar gångfartsgata längskvarteret, men helt bilfri på överdäckningen. Björnstigen upprustas också och får en mer gångvänlig utformning med breda trottoarer och cykelbanor.

GC-BRO VID ÅLKISTAN

En ny gång- och cykelbro bör uppföras vid Ålkistan så att Brunnsviken och stråken mot stan och universitetet förbättras. Denna utreds i samarbete med Länsstyrelsen.

NY TVÄRBANESTATION OCH TUNNELBANA

Den planerade tvärbanelinjen som kommer från Solna och ska dras utmed Berghamravägen till Danderyds sjukhus får en station vid överdäckningen. Med en eventuell ny tunnelbana från Arenastaden betyder det att Bergshamra blir en kollektivtrafikknutpunkt i regionen och attraktivt som arbetsområde. Dagens tunnelbaneuppgångar kommer att bestå. Eventuellt kan ytterligare någon uppgång tillkomma, men det är för tidigt att säga var.

BERGSHAMRAS RUMSINTEGRATION MED STRUKTURPLANEN

BERGSHAMRAS RUMSLIGA INTEGRATION IDAG

RUMSLIG INTEGRATIONSANALYS MED STRUKTURPLANEN

3,00 – 4,71 2,81 – 3,00 2,62 – 2,81 2,43 – 2,62 2,24 – 2,43 2,06 – 2,24 1,87 – 2,06 1,68 – 1,87 1,51 – 1,68 0 – 1,51

PLATSUTVECKLING

Utvecklingen bör ske utifrån stadsdelens viktiga offentliga platser. Utbyggnaden av nya hus, bostäder och kontor, bör alltså utgå från att skapa en bra och attraktiv stadsmiljö. Alla projekt ska bidra till en bättre offentlig miljö och bidra till att skapa tydligare platser i stadsdelen. Detta brukar inom stadsplaneringen kallas ”placemaking” - på svenska platsutveckling. I strukturplanen har tre viktiga platser identfierats - Centrum, Överdäckningen och Björnstigen.

ETT GRÖNARE OCH MYSIGARE CENTRUM

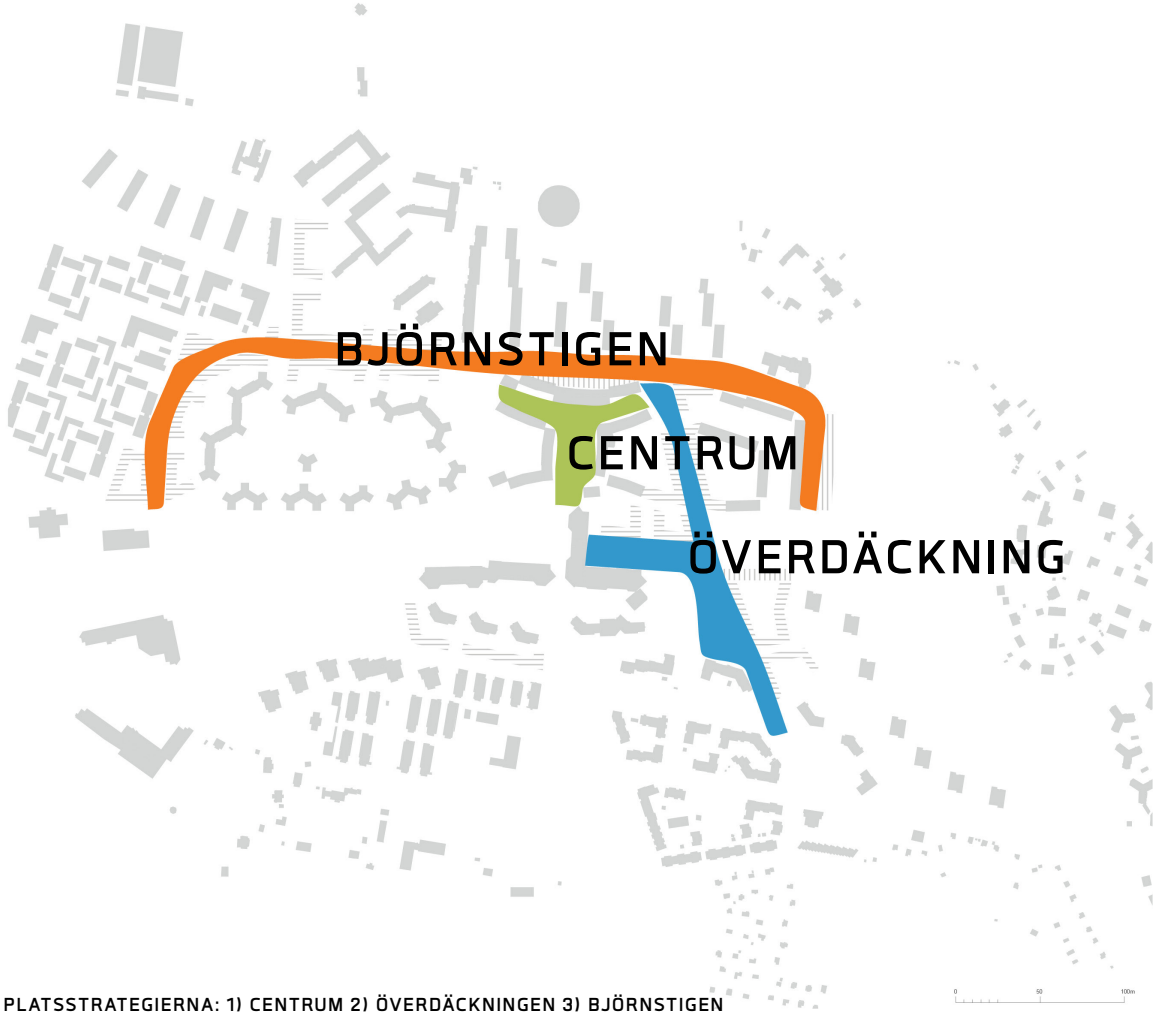
Torget kring biblioteket görs om till Biblioteksparken med lekplatser och picknickytor. Centrum får funktionen av en ny entré till Nationalstadsparken. Handel och service koncentreras till den östra delen av torget.

ÖVERDÄCKNING MED PARK OCH GÅGATA

En gågata byggs mellan norra och södra centrum och delar av Bergshamravägen överdäckas med park. Tvärbanestation förbereds. Nya bostäder och ett nytt ICA byggs långs stråket.

BJÖRNSTIGEN BLIR SMÅSTADSGATA

För att stärka underlaget för service i stadsdelen samt skapa en tryggare stadsmiljö byggs nya bostadskvarter längs Björnstigen.

DE TRE PLATSSTRATEGIERNA: 1) CENTRUM 2) ÖVERDÄCKNINGEN 3) BJÖRNSTIGEN

ETT GRÖNARE OCH MYSIGARE CENTRUM

Biblioteksparken kring biblioteket som en grön mötesplats och lekplats, samt som en port till Nationalstadsparken. Torgytan minskas och koncentreras till den östra delen kring tunnelbaneuppgången, där torghandel samverkar med butiker och små restauranger.

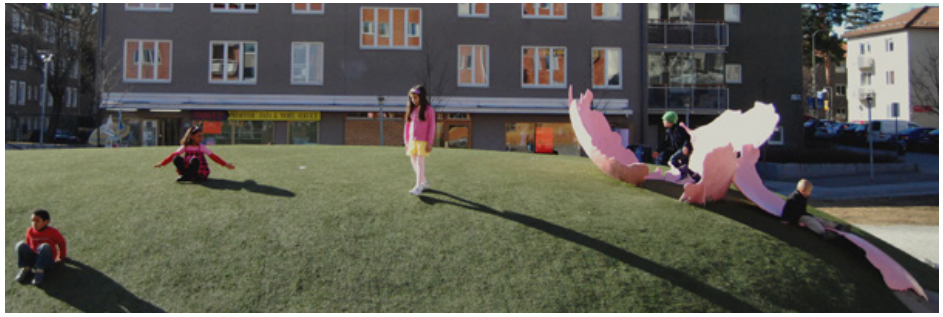
INSPIRATIONSBILD TILL NYTT BERGSHAMRA TORG (TENGBOM)

REFERENSBILD: PARKLIV PÅ NYTORGET, SÖDERMALM

REFERENSBILD: SMÅSKALIG HANDEL I HÖKARÄNGEN

REFERENSBILD: LEKPLATS PÅ TORG I BAGARMOSSEN

Samma vy idag

ÖVERDÄCKNING MED PARK OCH GÅGATA

Denna bild visar hur det nya torget i södra Bergshamra skulle kunna se ut framför tunnelbaneuppgången, samt den park som byggs ovanpå överdäckningen av Bergshamravägen. Rakt fram leder den nya gågatan som går till norra Bergshamra Torg. Nya bostadskvarter sticker upp bakom träden i parken.

Samma vy idag

BJÖRNSTIGEN BLIR SMÅSTADSGATA

Denna bild visar hur det norra Bergshamra Torg skulle kunna utvidgas. Parkeringsplatser tas bort och ytor frigörs för blomsterplanteringar, uteserveringar och torghandel. Björnstigen får ett lyft där gående och cyklister får mer plats och trivsammare miljö.

KÄLLFÖRTECKNING

Lantmäteriet 2010 ”FastPak”

Fördjupad översiktsplan (2008) ”Nationalstadasparken”, Stadsbyggnadsförvaltningen Solna stad

TMR (2011) ”Områdesdata”

Utvecklingsplan (2013) ”Uppdrag om framtagande av en utvecklingsstrategi för Bergshamra” KS/2013:297, Stadsledningsförvaltningen Solna stad

Vård- och utvecklingsplan för Kungliga nationalstadsparken (2012) Länsstyrelsen i Stockholms län, Rapport 2012: 33

Översiktsplan för dagens och framtidens Solna (2006) Stadsbyggnadsdivisionen Solna stad

INTERVJUER

Bergshamra för alla

Bergshamra koloniförening

Hyresgästföreningen

Kafé Sjöstugans vänner

Medlemmar PRO Sollentuna

Pedagoger Barnets Montessori Akademi

Pedagoger Fröets förskola

Pedagoger Rågens förskola

Pedagoger Taurus förskola

Studenter Kungshamra

För mer information om utformningen av webbforumet och inkomna svar, se http://dialog.spacescape.se/bergshamra/

SOLNA STAD

Solna stad / 17186 Solna / Besökadress: Stadshusgången 2
www.solna.se

SPACESCAPE

Spacescape AB / Östgötagatan 100 / Box 4700 / SE-116 92 Stockholm / Sweden
Tel +46 8 452 97 67 / www.spacescape.se / info@spacescape.se

NERLUND ARKITEKTUR OCH MEDIA AB

Nerlund Arkitektur och media AB / Mäster Samuelsgatan 1 / 111 44 Stockholm
www.nerlund.com